

Svojega znanja ne more nihče pomnožiti z ugibanjem, ampak le z učenjem.
Citajte "Proletarca".

PROLETAREC

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

OFFICIAL ORGAN OF JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

STEV.—NO. 1135

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office
at Chicago Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 13. JUNIJA (JUNE 13,) 1929

Published Weekly at
3639 W. 26th St.

"Proletarec" je razširjen med najrazumnejšimi čitatelji slovenskega tiska v Ameriki. Citajte ga tudi vi.

LETO—VOL. XXIV.

DELAVSKA STRANKA NA VLADI

PROBLEM BREZPOSELNOSTI, SPLOŠNA BLAGINJA LJUDSTVA, SVETOVNI MIR, SO NAJAVAŽNEJŠE TOČKE V PROGRAMU NOVE VLADE

Ministrstvo, ki ga je sestavil v smislu programa delavske stranke Velike Britanije Ramsay MacDonald se je z vso resnostjo lotilo težkih nalog.

ŽENSTVO PRVIČ ZASTOPANO V VLADI

Zmaga delavstva pri volitvah v angleški parlament je bila triumb demokracije. Dokazala je, da svet lahko napreduje stopnjevale, ako je ljudstvo dovolj inteligenčno, da se zna ubrani režimom, ki z diktatorskimi metodami zapira pot razvoju, kakor jih je npr. carstvi v Rusiji.

Dasi manjka delavski stranki do absolutne večine okrog 20 glasov, je možno, da jih dobijo prej ali slej iz vrst liberalne stranke, od katere je že prestopilo nekaj poslavcev k laboritu, med njimi eden najbolj slovitih odvetnikov na Angleškem, W. A. Jowitt, ki je v MacDonaldovi vladi ministr pravosodja. Prestopil je k Delavski stranki kmalu po volitvah z izjavno, da je pripravljen odstopiti kot poslanec, ako liberalna stranka tako zahteva, ker je verjen, da so ga izvolili delavci in ga bodo izvolili ponovno na listi delavske stranke.

Nova vlada, kateri načeluje Ramsay MacDonald, je prevzela svoje posle 8. junija. Sestava je vzela več dni in je rezultat posvetovanj ter sklepov vodstva delavske stranke. Toviro jo sledeli poslanci:

Ramsay MacDonald, ministrski predsednik.

Philip Snowden, ministr finančnih poslov. Snowden je v finančnih zadevah večjak sestovnega slovesa.

Arthur Henderson, ministr zunanjih zadev. Henderson je predsednik socialistične-delavske internacionale od 1. 1926.

Vsled svoje nove pozicije mora glasom pravil internacionale odstopiti toliko časa, dokler bo v vladi.

John R. Clynes, ministr notranjih zadev. Clynes, ki je človek velikih sposobnosti, je samouk. V delavski stranki je na važna osebnost.

Sydney Webb, znani socialistični pisatelj, je ministr domovinov in kolonij.

Wedgwood Benn je tajnik za Indijo.

J. H. Thomas je dobil v kabinetu poseben mandat, čigar naloga je lotiti se problema brezposelnosti. Thomasovi načrti so dalekosežni in njegova služba je ena najvažnejših v novi vladi.

George Lansbury, socialistični časnikar, bivši urednik delavskega dnevnika "Herald" v Londonu, je tajnik javnih del.

Miss Margaret Bonfield, prva članica kabineta v zgodovini Anglike, je na čelu ministrstva dela. V delavskem gibanju je aktivna nad 30 let. Po poklicu je učiteljica.

Tom Shaw, vojni ministr. Shaw se je povzpel od tekstil-

nega delavca do ljudskega voditelja.

Arthur Greenwood je minister zdravstva.

Noel Buxton je poljedelski minister.

Sir C. Trevelyan, minister prosvete in šolstva.

William Graham, minister trgovine.

V. Alexander, prvi lord admiraltete vojne mornarice.

W. Adamson, tajnik za Škotsko.

Lord Thompson, tajnik za zračno plovbo.

Lord Parmoor, predsednik končila.

Ministri izven kabineta so, Sir Oswald Mosley, kancelar kneževine Lancaster. W. A. Jowitt, generalni pravnik. J. B. Melville, generalni solicitor. F. G. Roberts, ministr penzijskega oddelka. Herbert Morrison, prometni ministr. Tom Johnston, parlamentarni pod-tajnik za Škotsko. H. B. Lees-Smith, glavni ravnatelj pošte.

Pri sestavi ministrstva se je pred vsem gledalo na sposobnost ter skušnje kandidatov, ki so prišli v upoštev za portfelje. Ako liberalna stranka z Lloyd Georgom na čelu ne bo praktirala s konzervativci proti delavski vladi, bo ta v stanju v teku leta veliko doseči za svoj program, predvsem z ozirom na omejitve brezposelnosti v Angliji, v zunanjih politiki pa v prizadevanjih za svetovni mir ter razorožitev.

Pri sestavi ministrstva se je pred vsem gledalo na sposobnost ter skušnje kandidatov, ki so prišli v upoštev za portfelje. Ako liberalna stranka z Lloyd Georgom na čelu ne bo praktirala s konzervativci proti delavski vladi, bo ta v stanju v teku leta veliko doseči za svoj program, predvsem z ozirom na omejitve brezposelnosti v Angliji, v zunanjih politiki pa v prizadevanjih za svetovni mir ter razorožitev.

PUNIŠA RAČIĆ DOBIL 20 LET ZAPORA.

V sodnem procesu v Beogradu proti Punisu Račiću, ki je junija lansko leto ustrelil v skupščini tri hrvatske poslanice, med njimi Stefana Radića, je bil obojen na 20 let zapora ob težkem delu. Dasi je kazen najvišja, ki je v Jugoslaviji dovoljena za politične umore ter vrste, so Hrvatje z izrekom sodišča nezadovoljni, kajti po njihovem mišljenu bi moral Punisa Račić dobiti smrtno kazeno.

J. H. Thomas je dobil v kabinetu poseben mandat, čigar naloga je lotiti se problema brezposelnosti. Thomasovi načrti so dalekosežni in njegova služba je ena najvažnejših v novi vladi.

John R. Clynes, ministr notranjih zadev. Clynes, ki je človek velikih sposobnosti, je samouk. V delavski stranki je na važna osebnost.

Sydney Webb, znani socialistični pisatelj, je ministr domovinov in kolonij.

Wedgwood Benn je tajnik za Indijo.

J. H. Thomas je dobil v kabinetu poseben mandat, čigar naloga je lotiti se problema brezposelnosti. Thomasovi načrti so dalekosežni in njegova služba je ena najvažnejših v novi vladi.

George Lansbury, socialistični časnikar, bivši urednik delavskega dnevnika "Herald" v Londonu, je tajnik javnih del.

Miss Margaret Bonfield, prva članica kabineta v zgodovini Anglike, je na čelu ministrstva dela. V delavskem gibanju je aktivna nad 30 let. Po poklicu je učiteljica.

Tom Shaw, vojni ministr. Shaw se je povzpel od tekstil-

nega delavca do ljudskega voditelja.

Čemu vaš rojak sosed, ali kak drug vaš prijatelj še ni naročnik "Proletarca"? Ste že kaj govorili z njim o tem listu ter mu ga priporočili? Za četrta leta stane \$1.

PRED VOLITVAMI SPREDAJ, SEDAJ ZOPET ZADAJ

Pred volitvami so republikanci s Hooverjem na čelu obljubljali farmarjev mnogo, posebno še tarifno protekto in druge ugodnosti, ki bi jih imel kongres na izrednem zasedanju uveljaviti s posebnim zakonom. Obljube farmarjev so sedaj že skoro docela pozabljene, tarifne "protekcije" in "drugih ugodnosti" pa so deležni v kongresu velebniški interesi, kot običajno.

KDO JE ODGOVOREN ZA PISANJE V POKOJNI "DELAWSKI SLOVENIJI"?

Tožba Blaža Novaka pred sodiščem

KOMUNISTI OKROG "RADNIKA" ZA- SE NAVADNO VSELEJ POSKRILI ZA- TAJILI ODGOVORNOST ZA LIST, KI HRBTE NAJVIHODNI DELAVECEV, KI SO BILI "ŽRTVOVANI" ZA "VODITELJE" IN "SLUČAJIH POTREBE". VZELO JE DOLGO, PREDNO JE B. NOVAK MOGEL VSATI ZA SILE DOGNATI, KATERE OSOBE MU BO MOGOČE NAVESTI V TOŽBI. OPIRATI V TOŽBI SE JE MOGEL LE NA ZAPRSEŽENE IZJAVE POŠTNEMU URADU, KI SO BILE PRI- OBČENE V "RADNIKU" IN "D. S." IN PA NA URADNIKE, KI SO STALNO ZAPOSLOVANI V URADU, KATERI JE IZDAJAL "D. S." ZAPRSEŽENA IZJAVA POŠTNEMU URADU, PRIČENA V "D. S." 8. APRILA 1926, PRAVI, DA JO JE ZAPRSEGEL KOT UPRAVNIK "D. S." T. CUCKOVICH DNE 28. MARCHA 1926. DRUGI, KATEREM SE JE DALO DOGNATI, DA JE FUNKCIJAR LISTA, JE BIL LOJEN. TA DVA JE B. NOVAK NAVDEL V TOŽBI. "D. S." JE BILA SVOJINA ISTIH LJUDI KAKOR "RADNIK", KER PA SE TE VRSTE KOMUNISTI ZADEVADOVATI, DA TO KAR POČENO NI VSELEJ POŠTENO, IN KER DOBRO VEDO, DA PROTIV NELJUBIM OSEBAM LAJEJO KAR NAVEČ MOREJO, SE LEGALNO SKRIVAJO POD RAZNIMI IMENI, IN KO JIH HOČE ČLOVEK PRITIRATI PRED POROTO, PA VIDI, DA NIMA SKORO KOGA DOVOLJ MOČNO PRIJETI. NIČE NOČE BITI ODGOVOREN.

Njihov naslov (v zaprseženih izjavah) je bil vedno na (Nadaljevanje na 3. strani.)

Vojna proti stavkarjem na jugu

Provokacije, ki izvajajo proti-nasilja.

Stavka v tekstilnih tovarnah na jugu, ki je vzliz cenzur kapatističnega časopisa obrnila nase pozornost javnega mnenja, je do malega končana, toda boj med delavci in delodajalcji se v eni ali drugi obliki nadaljuje. Kapitalisti so se v veri, da na jugu ne bodo imeli neprilik z unijami in stavkami, prevarali. Dasi je oblast na njihovi strani, in četudi so jim bile priložnosti za boj proti delavcem, so doživeli prile mesece mnogo neprjetnosti. S svojo brutalnostjo proti stavkarjem so obrnili nase pozornost, in tedaj se je svet začel zanimati za sužnje, ki delajo v njihovih tovarnah. Stavkokazne agencije so pripomogle po svoje z agenti provokatorji za razjarjanje delavcev, ki so bili tu in tam pod pritisom terorja prisiljeni nastopiti proti prisilu, četudi jim ni prinesla zmagje. Nekatere kompanije so po stavki povisile svojim delavcem plače, ene pa so uvedle tudi nekaj delovnih izboljšanj, predvsem v higijeni.

V Gastoniji, N. C., je bil dne 7. junija obstrelen policijski šef ter pet policajev, ki so bili v službi "protektiranja" tekstilne tovarne, katere delavci so bili na stavki. Dejanje so oblasti nemudoma napravile stavkarjem in začeli so se običajni progoni, v katerih so mučili nezdolge ljude.

ZAVEZNICKI SKLENI REPARACIJSKI SPORAZUM Z NEMČIJO

Nemci bodo plačevali vojno odškodnino skozi 58 let v skupnem znesku nad 23 milijard dolarjev

Zaveznim diplomatom, ki so bili zbrani v Parizu, da sklejajo z zastopniki Nemčije definitivno pogodbo v pogledu nemške vojne odškodnine, se je po volitvah v angleški parlament zelo mudilo. Hiteli so ter pritiskali na Nemčijo, da spravijo pogodbo pod streho še predno nastopi vlado v Angliji, deželo ter posestva na nji, ki jih je vzela Italija pred 59 leti papežu v svoji vojni za zedinjenje. Prvi ček v znesku 750,000,000 lir je dobil papež takoj ko je bila pogodba podpisana, ostalo milijardo pa dobi v obroki pozneje, a izročen mu je bil za to vsoto certifikat, ki ima pokritje v italijanskih bondih. Kardinal Gaspari je moral italijanski vlad obljubiti, da vsoto 750,000,000 lir vam je bil za to vsoto certifikat, ki ima pokritje v italijanskih bondih. Kardinal Gaspari je moral italijanski vlad obljubiti, da vsoto 750,000,000 lir vam je bil za to vsoto certifikat, ki ima pokritje v italijanskih bondih.

Pogodba, ki so jo podpisali zastopniki sedmih zaveznikov držav ter Nemčije določa, da mora Nemčija plačati zaveznikom 36,996,000,000 zlatih mark (okrog \$8,812,447,200) vojne odškodnine. Ta vsota mora biti plačana v letnih obrokih skozi 58 let. Skupno z obresti bo znašala približno \$23,105,500,000. Otroci v Nemčiji, ki so se rodili po vojni, bodo starci nad 60 let, predno bodo rešeni velikega vojnega davka, kateri gre za reparacije. Vojske niso napovedali, niso jo zakovirili, a plačevala jo bodo štiri generacije.

Glavni del obresti bo znašala približno \$23,105,500,000. Otroci v Nemčiji, ki so se rodili po vojni, bodo starci nad 60 let, predno bodo rešeni velikega vojnega davka, kateri gre za reparacije. Vojske niso napovedali, niso jo zakovirili, a plačevala jo bodo štiri generacije. Glavni del obresti bo znašala približno \$23,105,500,000. Otroci v Nemčiji, ki so se rodili po vojni, bodo starci nad 60 let, predno bodo rešeni velikega vojnega davka, kateri gre za reparacije. Vojske niso napovedali, niso jo zakovirili, a plačevala jo bodo štiri generacije.

Kdo ima koncem konca dobitek od vojne? Edino kapitalistični interes, ki kujejo z njim je klanje v teku, in v "mirnem času", ker dobivajo visoke obresti od posojil ter profit od začaganja armad, ko se pripravljajo "na obrambo", oziroma na novo vojno.

RUMUNSKI SOCIALISTI ZA PRAVICE NARODNOST NIH MANJŠIN. Posebna deputacija poslancev socialističnega kluba v rumunski zbornici je izročila spomenico ministrskemu predsedniku, v kateri se zavzema za pravice narodnostenih manjšin na Rumunjskem. Apelira na vlado, da naj zavzame napravljeno na manjšinsko taktiko strpnosti in pravičnosti, kar bo v soglasju s civilizacijo ter v interesu Rumunije.

V TEKU PETIH MESECEV JE BILO V CHICAGU NAD 4,500 RAZPOROK. Razporoke so v prvih petih mesecih tega leta narasle v Chicagu od prejšnjega leta za 16 odstotkov. Sodišča v Chicago so od 1. januarja do 8. junija t. l. dovolila 4,586 razporok, prvih pet mesecev leta poprej na 3,992.

V tej številki

IVAN MOLEK:

socialni ideali

Glasovi iz našega Gibanja

"Ali boste izdelali?"

Tekom konvencije SNPJ., ko je bil med delegati marsikak pionir našega gibanja in mnogo mlajših agitatorjev, je nas ta ali oni zelo resno vprašal: "Ali boste prišli skozi?" — "Mislite, da boste izdelali?"

Vsakemu se zdi, da smo s povečanjem "Proletarca" v tolikšnem obsegu podvzeli riskiran korak. Vsakdo, ki pojmuje uredniško delo, ve, da je za eno osebo urejevali tolškem list težak posej. Tudi med nasprotniki marsikad rad priznava, da je Proletarci dobro urejevan list, ki se lahko po kakovosti in izbranosti gradiva in po razpodelbi meri z vsemi jugoslovenskim listom v tej deželi. Dokler je "Proletarci" izhajal v obliki revije, je bil vosten čitan v krogih vseh, ki so hoteli tak list. Se danes je mnogim zelo žal, ker smo ukinili revijo. Toda potrebe pokreta so zahtevale spremembo. "Proletarci" v tej obliki bo zopet postal list širših ljudskih množic, in s tem bo povečan njegov vpliv z njim pa se bo širila socialistična misel in socialistična organizacija.

Vprašanje je le, "če bomo izdelali". Kajpada, da bomo!

Moramo! Ali tu govorimo v množini. "Bomo". "Moramo".

To会影响到, da moramo vse, ki hočemo, da "Proletarci" ne samo ohranimo v tej velikosti, nego ga bolj in bolj izboljšujemo, delati zanj in tem ciljem na vidiku. Dotičniki, ki so največ obljubovali ako se listu obliko spremeni, so pač ostali največ le pri obljubi. Za list pa dejajo naprej tisti, ki so agitirali da mu Proletarci dela krivico z svojimi komentarji, sme to glede na obliko. Vendar pa so

uspehi prošlih par mesecev za list povoljni, dasi ne še tolikšni, kakor bi lahko bili.

"Proletarci" je eden onih slovenskih listov, ki prinaša ilustracije, in to take, ki so z enega ali drugega vidika vzgojivalnega značaja. Stanejo nas priljubljeni, tudi prijatelji lista so obljudili, da bodo s prispevki listu v podporo krili te izredne stroške za klišeje. Samo za nekatere bi bili ti izdatki preveliko breme. Poskusite tudi vi ob prvi priložnosti dobiti nekaj prispevkov "Proletarci" v podporo. In ob enem—gotovo imate kadaj priliko dobiti novega naročnika "Proletarci". Ako sledite dogodkom v javnem življenu našega naroda, vide, da je "Proletarci" ne samo potreben, ampak nujno potreben list. To pove vse. List, ki ste ga ustavili zase pred 25. leti, je še vedno vaš. K temu se ne morejo prislanjati karakterji, ki menjajo barvo čez noč, ali ki iščejo lahke vire za zaslužek.

Ta teden dobe oni, katerim je naročnina potekla, opomine. Prosimo jih, da jo obnove brez odlašanja. Kdor je ne bi mogel poslati takoj, naj nas o tem obvesti.

V prihodnji številki bo priobčen izkaz poslanih naročnin od strani zastopnikov in drugih prijateljev lista. Potrudite se, da boste zastopani v njemu.

"Ali lahko vsakdo piše v "Proletarci"? Da, vsakdo, ki piše objektivno. Kdor misli, da mu Proletarci dela krivico z svojimi komentarji, sme to obrazložiti v Proletarci.

govoli taktiko, ki je v korist slila sem si: Mogoče tudi jaz izgledam mlada...

Pevsko društvo "Prešeren" iz Pittsburgha je zapelo ob raznih nastopih na tej slavnosti več slovenskih pesmi, pri tem pa nam je ozivel spomin na dneve v starem kraju, ko smo prepevali, obiskovali vaje pevskih zborov, pohajali na naše veselice ter se radovali ob zvokih naše pesmi...

Deklamacije so bile dobro izvedene. Program v celoti je bil lep in slavnost je moralno dobro izpadla.

Bodoča konferenca JSZ. se vrši četrto nedeljo v juliju na Herminie, Pa. Tokrat bo močne našemu večnemu zastopniku Antonu Zorniku prisostvovati zborovanju doma. On se namreč ne straši priti na sejo, shod ali konferenco, tudi če se vrši zelo od rok, daleč od njegovega doma. Gre, ker čuti za svojo dolžnost, da sodeluje povsod, kjer se obravnava delavska stvar. Iste dne predi socialistična stranka okraja Westmoreland piknik v bližini Herminija, ni pa mi znani prostor, da bi ga mogla tu opisati. To bo pač sporočeno, za sedaj pa apeliram na sodruge in somišljene, da se udeleže oben priredi, na piknik pa pridez družinami. Je naš piknik, namenjen nam, in agitacija na njem bo v našo korist.

Mary Fradel.

DELO IN ZAKLJUČKI IX. REDNE KONVENCIJE

S. N. P. J.

Detroit, Mich. — Ameriški Slovenci se radi trkamo po prsih in se ponašamo s svojo načelno. Naglašamo, da se zavedamo današnjih socialnih krivic in propagiramo organiziranje delavcev v strokovnih in političnih organizacijah. Zelo se pogajamo za velike plače, ker vemo, da tako hočejo, kakor mi, da SNPJ. ostane napredna delavska organizacija, ne pa sredstvo za ambiciozne "progressive".

Toda kaj ima to opraviti z našo konferenco? Mnogo. Že prej sem omenil, kako "progressivi" prerokujejo skorajšnji padec JSZ. oziroma njenih klubov. Prijatelji, njene konference naj vam bodo v dokaz, da vpliv naših idej raste! Ne samo klub, tudi društva—podpora in druga—spoznavajo, da je nam čimtesnejše združenje za skupni delavski program potreben.

Rojaki delavci, člani klubov in društev, ki hočete, da pionirsko delo napredne misli med našim ljudstvom ne bo zamanj, pridite v nedeljo 23. junija v slovensko dvorano v Boydsburgu pri Bridgeportu, da čujete poročila ter razpravljate in sklepate, kako utrditi našo konferenco ter njene klube, in ob enem kako hraniti v društvih napredne delavске misli. Iz uspehov delavstva v Angliji in drugih deželah, ki imajo močna delavska gibanja, se ćemo, da samo vztrajno organizatorično delo vodi k uspehom. Bodimo vztrajni in glejmo z zaupanjem v bodočnost.

Nace Žlembarger.

O SLAVNOSTI 25-LETNICE S. N. P. J. IN DRUGEM.

Latrobe, Pa.—Najprvo najomenim, da sem se udeležila z družino slavnosti 25-letnice SNPJ., ki se je vršila 30. maja na White Valleyju. Kot govornik je nastopil Frank Zaitz, predsednik nadzornega odbora SNPJ. Njegov govor je bil lep, zanimaliv in vzbudil. Posebno se je lepo slišalo, ko je dejal, da smo vlcic 25-letnice organizacije navzoči še čili in mladi. V dvorani je bilo mnogo mladih, in razpoloženje mladostno. Govornik je smatral da ni med nami ničesar, kar bi spominjalo na starost in je nas videl v luči mladosti, seveda naše. To nas je naravno spravilo vše boljšo voljo. Mi

strinjam z majhnimi platem in našim gospodarjem zelo zamerimo, ker se branijo, da bi jo povišali. Mi pa se branimo izboljšati eksistenco našim stalno vposljenim odbornikom. Mi smo ljudje dvojnega mera. Kar hočemo zase, ne kovertice" ne dajejo odpustkov.

V ostalem smo v Rock Springsu še vedno enaki kakor smo bili pred misijonom. Udaли smo se v božjo voljo in živimo iz dneva v dan ne da bi pri tem mislili na kake napredne akcije, na socializem ali na kakšno drugo posvetno stvar.

Morda se bomo kmalu začeli ravnat po pobožnem pravilu, ki pravi, "delaj, kakor da boš večno živel, in mol, kakor da boš jutri umrl." Delamo že, molimo pa tudi čezdajje več.

Opazovalec.

SOCIALISTIČNI PIKNIK V RIVERVIEW.

Chicago, Ill.—Dasi je bilo vreme za izlete v nedeljo 9. junija hladno, je bila udeležba na pikniku socialistične stranke okraja Cook, ki se je vršil v Riverview parku, vendarle zadowoljiva. Na igrišču, kjer sta tekmovala dva delavska atletska kluba, in v pikniškem vrtu, je bilo nad pet tisoč oseb. Glavni govornik je bil milwauskij župan s. Hoan. Pri stojnicah, kjer so bile razstavljene socialistične knjige in listi, smo videni zanimivo kolekcijo lepkov v barvah, ki jih je izdal tekom prošle volitvene kampanje v Angliji delavska stranka, katera je pred nekaj dnevi prevezela vlado.

Kako to, da piše o odbornikih v gl. uradu—mar so mu tukaj pri srcu, bo mogoče kdovprašal. Ne kot odborniki, pač pa kot ljudje, katerim smo poverili vodstvo—kot taki so mi pri srcu. Nisem sorodnik nikogar med njimi, ali četudi mi bo te vrstice štel kdo v zločeh, zadosti imajo, pa naj bi dali drugim priliko, jaz mislim, da taka taktika od strani delegacije za jednoto ni dobra. Preveč pokažemo nevoščljivosti, kar odbija zaupanje in pa veselje do dela. Nekateri delegati pridejo na konverencijo da kritizirajo, nekaterim je konverenca le nekak sport, enim je torišče, kjer uganjajo svoje "revolucionarne" burke, ostalim pa je seveda interes organizacije prvo in najvažnejše. Ali vselej niso v večini.

Zadovoljni moramo biti, da načelna izjava ostane in da bo šla Jednota naprej po začrtani poti. Izkazalo se je, da je imela delegacija, ki je zastopala prava jednotina načela, zmožne može v svoji sredi. Ni pa izlo vse tako kot bi bilo potrebno in prav, odgovornost pa seveda zadene one, ki niso zapovedali, kako bi morali postopati, da bi bilo najboljše.

Anton Jurca.

SRBSKI SODRUGI BODO IMELI ZABAVO V SOBO.

TO 15. JUNIJ.

Toda poglejmo nekoliko sebe.

Kdo so bili na konverenciji SNPJ., in kdo jih je poslal? Bili so delegati in poslalo jih je članstvo. Navadno pravimo: Članstvo pošije na svoje konverenčne najmožnejše in najpravičnejše zastopnike. Tudi to je O. K.

Zapisnika vidim, da je bil glavni odbor pred sodnikom, da mu preceni delo, in da ga pohvali ali graja. Dasi ni zadrge za dobiti odbornike, je njihovo delo vendarle združeno s težkočami. Treba je votiti organizacijo, da napreduje, treba je umno gospodariti, treba je reševati spore in sporče med člani.

Naloga delegacije bi bila, delo odbornikov pravilno razumeti ter ga ocenjevati s tem, da vidika, ne pa iskati, če je kdo kje zaračunal kak prečev, ali jih zaslišavati, kakor kakšne kriminalce.

V pravila se uvršča točko za točko, ki nalagajo, kaj gl. odbor sme delati in kaj so njeve dolžnosti. Je O. K. Ko pa pridejo na vrsto plače odbornikov, gredo delegatje pod klop. Tu pa se začne gonja, da delamo vsi trdo, da imamo male plače, in da je zadost kar prejemajo. Veliki hočemo biti, veliko organizacijo hočemo, hvalimo se koliko članov imamo in koliko premoženja je v naši skupni blagajni, predsednik pa dovolimo celih \$50 tedenske plače, nekaterim drugim pa še manj. Meni se zdi, da tu neki ni prave logike. Kakor odbor plačamo, tako bo delal. Če hočemo pošten, veden in sposoben odbor, ga moramo imeti, toda moramo plačati vsakemu po vrednosti in zasluženju. Mi se zase ne

da 1,000,000 delnic za vsoto četrt milijona dolarjev (vsaka delnica 25c). Predsednik družbe je John Gornick, podpredsednik tajnik-blagajnik pa C. C. Fairchild. Urad družbe je v Idaho City, Idaho. Rudniška posestva te kompanije s pritličnino so cenjena na \$350,000. Naslov ravnatelja Louis Paincha je P. O. Pioneerville, Idaho, Boise County.

Izobraževalna akcija J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije JSZ." so vplačala društva, socialistični klub, druge organizacije in posamezniki v mesecih april in maj kot sledi:

Številka društva in kraj.	Vsota.
209 SNPJ., Indianapolis, Ind.	2.00
10 SNPJ., Rock Springs, Wyo.	3.00
210 SNPJ., Nokomis, Ill.	4.00
310 SNPJ., Beams, Pa.	6.00
47 SNPJ., Springfield, Ill.	2.00
275 SNPJ., Forest City, Pa.	6.00
5 SNPJ., Cleveland, O.	12.00
142 SNPJ., Collinwood, O.	12.00
312 SNPJ., Collinwood, O.	4.00
74 SNPJ., Virden, Ill.	2.00
206 SNPJ., Milwaukee, Wis.	4.00
213 SNPJ., Clinton, Ind.	2.00
1 SNPJ., Chicago, Ill.	3.00
147 SNPJ., Cleveland, O.	6.00
36 JSKJ., Conemaugh, Pa.	5.00
535 SNPJ., Kenmore, O.	6.00
325 SNPJ., Maynard, O.	1.00
81 SNPJ., Red Lodge, Mont.	3.00
506 SNPJ., Star City, W. Va.	1.00
214 SNPJ., Mulian, Ida.	3.75
3 SNPJ., Johnstown, Pa.	3.00
86 SNPJ., Chicago, Ill.	6.00
182 SNPJ., Gilbert, Minn.	6.00
315 SNPJ., Canton, O.	6.00
36 SNPJ., Willcock, Pa.	4.50
Pevsko in dram. dr. "Svoboda", Detroit, Mich.	2.00
Slov. nar. čitalnica, Waukegan, Ill.	12.00
Dram. dr. "Zora", Pueblo, Colo.	6.00

KLUBI J. S. Z. IN POSAMEZNIKI

41. Clinton, Ind.	2.00
217. Grays Landing, Pa.	2.00
69. Herminie, Pa.	2.00
47. Springfield, Ill.	2.00
1. Chicago, Ill.	2.50
5. Conemaugh, Pa.	2.00
37. Milwaukee, Wis.	6.00

St. Michael, Pa.: Prispevali so po 50c: Frank Bizjak, Frank Kumerda, Anton Zaljetel, Frank Sivec, Mihail Pirc, Louis Trinkaus, Andrej Kačič, Anton Premeru, Andrej Molavec, Louis Vozell; John Nadu, 25c; Neimenovan, 20c; Mihail Progar, 15c; Skupaj 5.60.

Skupaj 5.60.

Tajništvo J. S. Z.

Sodrugom v Clevelandu.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrši vsak petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popolden v klubu v Bois Basin, Boise County, Idaho. Glavna ruda, ki se jo dobiva iz rudnikov tega okrožja, je zlato, za tem pa srebro, svinec in baker. Ruda, ki so jo dobili naši sodrugi iz svojih predorov v prošlem letu, je prinesla nad \$14,000. V svrh, da se nabavi za večjo produkcijo potrebnih mašinerij, so ustavili kompanijo pod prej omenjenim imenom ter jo inkorporirali aprila lansko leto. Dobila je dovoljenje, da lahko iz-

Konferenca J.S.Z.

ZA VZHODNI OHIO

se vrši v nedeljo 23. junija ob 9. dopoldne

V SLOVENSKI DVORANI V BOYDSVILLU,

Bridgeport, Ohio

Soc. klubi in društva Izobraževalne akcije so vabljena, da pošljajo zastopnike. Sodrugi in posamezniki v vzhodnem Ohiju ter W. Virginiji, pridobijavajo novih članov, da bo mogoč napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

Tole mi ne gre v glavo:

**KDO JE ODGOVOREN ZA
PISANJE V POKOJNI
"DELAVSKI SLOVENIJI"?**

Tožba Blaža Novaka pred sodiščem

(Nadaljevanje s 1. strani.)

slov urada gl. stana komunistične stranke, ki ga je tedaj imela na 1113 W. Washington Blvd. v Chicagu. Kako naj jih človek isče, ko pa dajo naslov, kjer nihče ne stanuje?

Tožena Cucković in Lojen, eden upravnik, drugi urednik, sta vložila demur, kar znači, da nista hotela sprejeti odgovornost za trditve v "D. S." Reka sta, da v tožbi ni navedeno, ako je imenovane članke sploh kdo čital. Januarja 1928 je glede takih zadev sodnik odločil, da definicija "published in publication" zadostuje v tožbah proti rednemu publikacijam, ki se jih izdaja in razpečava med ljudstvo v svrhu čitanja.

Dosežena obtoženca sta se v obrambi zagovarjala, da Cuckovich ni bil upravnik in Lojen ne urednik. Neglede na zaprisežene izjave, tajila sta vseeno, in sedaj pa naj tožitelji dokaze, da sta bila, če more!

Zadeva je prišla na obravnavo pred sodnika dne 5. junija 1929. Obtožena stranka se je branila, da obtoženca nista pravi osebi. Tožitelj je na podlagi njunih zapriseženih izjav dokazoval, da sta se navaja za odgovorna funkcionarja bivše "D. S.", in tožitelj je T. Cucković v dveh slučajih dokazal, da je delal v upravnosti "D. S.", prejemal naročnino ter prodajal posamezne kopije. Sodišče je končno prishtalo v argument zagovornika obtožencev, da zaprisežena izjava, pribičena v "D. S." ni še zadosten dokaz, da sta bila res eden upravnik in drugi urednik lista. T. Cuckovich sploh ni prišel na obravnavo, a Lojen je pričal, da ne zna čitati ali pisati slovensko, torej ni mogel čitati "Del. Slovenije" in z njo ni imel nobenkar nič opraviti. Angleško zna čitati, toda ker "Del. Slovenije" ni prejemal, ni mogel čitati v nji zaprisežene izjave, v kateri je bilo navedeno, da je on njen urednik. T. Cucković pozna le slučajno—torej z njim ne—občuje.

Vsakdo ve, da so to "legalni" načini, s katerimi se ljudje ogibajo sodnim neprilikom. Zadoni so tako prikrojeni, da mora tožitelj dokazati uredniku, da je urednik, in v tem slučaju niti zaprisežena njegova izjava, ki jo je podal Cuckovich pošta, ni izdala—kajti kdo vendar pa je bila "podtaknjena"?

Ce bi bili ti ljudje držali besedo, bi rekli na sodišču:

"Da, mi smo izdajali "D. S." Mi jo sicer nismo urejevali, ampak smo se dali zapisati za urednika ter upravnika zato, da protektiramo tiste, ki so jo urejevali, toda list je bil naš last in mi smo zanj odgovorni. In na tem sodišču smo pripravljeni dokazovati, da je isto, kar je bilo v nji rečeno o korupnosti B. Novaka, resnično."

Toda komunistični prijatelji niso govorili tako, nego so zatajili svoj list, svoje službe in svojo odgovornost za svojo publikacijo, človek, ki isče začetnega, pa naj sedaj dokazuje ter stika po luknjah, v katerih se skrivajo ti ljudje s svojo slabo vestjo.

Njim je vseeno—prisežejo tako ali tako. L. 1926 so bili v stanju priseči, da sta bila Cuckovich in Lojen upravnik in urednik "D. S.", sedaj pa sta enako lahko izjavljala, s in brez priskege, da njima nič ni znano o tem. Prisegalo se je krivo v enem ali v drugem slučaju, lahko tudi v obeh, toda kaj jim moreš—ko pa se bore za "razkrivkanje korupcije". Kako lepo priliko so zavrgli—razgatili B. Novaka pred sodiščem, in namesto da se je bi poslužili, javkajo, mi nič ne vemo o tem listu.

"Radnik" z dne 8. junija t. i. piše na prvi strani, da je B. Novakova tožba od sodišča odlokrena, in da socialisti nimajo dokazov za svoje obtožbe. Laž je v naslovu. Norče se

iz "buržoaznega suda", katemu se pa morajo prav oni zahvaliti, kajti ta sud je urejen tako, da protektira obreklije, ne pa poštene ljudi, od katerih se zahteva, da dokažejo, če je Lojen res Lojen in če je res kedaj imel kaj odgovornošči pri "D. S.". Ko jim daš zaprisežene izjave, pa ne veljajo.

V isti številki v uredniškem članku piše "Radnik":

"Nigdje nije bilo rečeno, niti mi to tvrdimo, da je Blaž Novak kralj novac Jednote . . ."

Tako torej! Nikoli in nikjer niso trdili, da je Blaž Novak kaj ukradel, nego le, da se ne sme "tako postopati z imovino SNPJ."

Odbor za pregledovanje de la gl. odbornikov je na prošli konvenciji izjavil, da B. Novak ne morejo zadeti nobeni očitki, da si je hotel prilastiti jednotino imovine, pač pa zaslužno grajo radi površnosti v nem slučaju, ko se je šlo za pogrebne stroške v vsoti \$125. Konvencija je njihov izrek zavrgla.

Slo se je radi \$125, ki jih je B. Novak imel na svojem imenu ter med tem korespondiral s prizadetimi, in nikjer ni tajil, da je ta vsota pri njemu, toda SNPJ. je morala radi nje potrošiti več stotakov, stroška je čas na prošli konvenciji, trošil ga je odbor za pregled poročil gl. odbornikov, stroške je imel "Radnik", stroške je imel B. Novak s tožbo, in vse to, ker je s to zadevo hotelo par oseb kovati politični kapital zase. Mameni ljudi!

Da li bo Blaž Novak poskušal tožbo tirati naprej in iskati novih dokazov, da je bilo res belo in črno res črno, naš poročevalc sedaj ko to piše ne ve. Na vprašanje je B. Novak od-

govoril, da se bo posvetoval z odvetnikom, a izjavil je, da je tožiti kopo neodgovornih ljudi silno težko, ker se ravno tako lahko lažejo na sodišču kakor v listu, razen tega imajo svoj sistem pri listih urejen tako, da je težko koga držati odgovornim. "Dal sem jim priliko, da bi mi dokazovali pred sodiščem kar so pisali čezme, a so priložnost odklonili," je rekel Jasper McLevy, Connecticut; James H. Maurer, Pennsylvania; Jos. W. Sharts, Ohio.—Eksekutivni tajnik Wm. H. Henry.

Glavni urad: 2653 Washington Blvd., Chicago, Ill.

DOPIS

PIKNIK SHEBOYGANSKEGA KLUBA J. S. Z.

Sheboygan, Wis.—Klub štev. 235 JSZ. priredil svoj običajni letni piknik v nedeljo 16. junija na posetovo znane Strujsko-vježbo, se družine. Prostor se nahaja ob državni cesti št. 141, tri milje južno od Sheboygana, kar je posebno pripravno za posetnike iz Milwaukeeja, Port Washington in drugih krajev. Piknik se vrši popoldne in večer. Zabave bo obilo za vse. Da bomo skrbeli za dobro postrežbo, se razume. Vabilo rojake od tu in okoliških mest, da nas posetijo v obilnem številu. Posebno se pričakujemo, da nas posetijo v obilnem številu. Vabilo stojimo v dvorani SNPJ.

ST. 1, CHICAGO.—Tajnik-blagajnik Peter Boraik, 2758 S. Ridgeway Ave. Organizator Frank Zaitz. Zapisnikar John Turk. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v dvorani SNPJ.

ST. 4, LA SALLE, ILL.—Tajnik-blagajnik Frank Martinjak, 25 Fourth Street. Organizator Frank Vogrich.

ST. 20, CHICAGO.—Tajnik in organizator Sava Bojanovac, 2260 Clybourn Ave.; zapis. Geo. Maslach. Zboruje v svojih prostorih, 2250 Clybourn Ave.

ST. 45, WAUKEGAN.—Tajnik Anna Mahnich, 624 Helmholz Ave. Blagajnik John Gantar. Organizator Frances Zavorek. Zapisnikar Rudolph Skala. Zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 10. pop. v dvorani društva Franklin.

ST. 16, BRADDOCK.—Tajnik John Rednak, 1634 Poplar Way.

ST. 17, GRAYS LANDING.—Tajnik Tony Zupančič, 861, Point Marion, Pa.

ST. 19, BURGETTSTOWN.—Tajnik Anton Jeram, Box 12.

ST. 32, WEST NEWTON.—Tajnik Joseph Juvan, R. F. D. 2, Box 108.

ST. 69, HERMINIE.—Tajnik Anton Zornik, Box 202.

ST. 118, CANONSBURG.—Tajnik-blagajnik Paul Poosig, Box 117, Strabane; organizator John Terčelj, J. Kokšič in M. Tekavec. Seje vsako 4. nedeljo v m. ob 10. pop. v dvorani društva SNPJ.

ST. 224, FULLMAN.—Tajnik P. Verhovnik, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill.

INDIANA

ST. 41, CLINTON.—Tajnik Iganc Spendl, 209 Ob 12th St. Organizator Bartol Oblak, zapisnikar John Škof.

ST. 175, MOON RUN.—Tajnik Jack Tomec, R. D. 10, Box 191, Crafton, Pa.

ST. 178, LATROBE.—Tajnika Mary Fradel, 1004 Alexandria St.

ST. 184, LAWRENCE.—Tajnik Louis Britz, Box 34.

ST. 21, ARMA.—Tajnik-blagajnik Anton Sular, box 27. Zapisnikar Martin Gorenc. Organizatorji: Arma, Anton Sular; Franklin, Louis Markovich; Breezy Hill, Math Ulepčić; John Kustelj; Cockerill, Joseph Pillich. Redne seje se vrše vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Moose Hall, Arma.

ST. 115, DETROT.—Tajnik-blagajnik Frank Cesen, 5237—23rd Ave. Organizatorji: Jos. Močnik, Martin Augustin, Frances Kraševac in Frank Klančnik ml. Zapisnikar Joseph Faletar. Zboruje vsako četrti nedeljo dopoldne v Slov. del. domu, 437 Artillery Ave.

ST. 12, WILLARD.—Tajnik Steve Vidmayer, R. 1, Box 73. Seje vsako tretjo nedeljo v mesecu popoldne v Slov. nar. domu.

ST. 37, MILWAUKEE.—Tajnik-blagajnik Frank Perko, 505 National Ave. Organizator Albert Hrasl. Zapisnikar Frank Novak. Seje vsako nedeljo v mesecu ob 2. pop. v dvorani dr. št. 292, SNPJ.

ST. 111, CLEVELAND.—Tajnik-blagajnik John Krebel, 6409 St. Clair Ave. Organizator Anton Jankovich. Zapisnikar Avgust Komar. Seje vsaki prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 pop. v Slov. nar. domu.

ST. 27, CLEVELAND.—Tajnik-blagajnik John Krebel, 6409 St. Clair Ave. Organizator Anton Jankovich. Zapisnikar Avgust Komar. Seje vsaki prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 pop. v Slov. nar. domu.

ST. 49, COLLINWOOD.—Tajnik-blagajnik H. Stanich, 722 E. 160th St. Organizator Frank Barbich. Zapisnikar Mak Slanovic. Seje vsako nedeljo v mesecu v Slov. del. domu.

ST. 123, MAYNARD.—Tajnik Andy Zlatoper, Box 22. Organizator Louis Berlot.

ST. 189, BLAINE.—Tajnik Mike Smerdel, Box 92. Organizatorji: A. Bradley in L. Andronja. Zapisnikar Nick Glagovič. Seje vsako drugo nedeljo pop. pri s. Jos. Shumerju.

ST. 222, GIRARD.—Tajnik John Kosin, 1006 State St. Frank Gorenc, blag.; organiz. Louis Blažič; zapis. John Tancek. Seje vsako 2. ned. v mesecu ob 10. dop. v Slov. domu.

ST. 180, WEST ALLIS.—Tajnik-blagajnik Anton Demahar, 822 85th Ave. Org. in zapis. Jos. Radelj st. Seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. dop. v Kraljevi dvorani.

ST. 235, SHEBOYGAN.—Tajnik-blagajnik Anton Debevc, 712 Georgia Ave. Zapisnikar Anton Simone. Organizator John Suppančič. Seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dop. v Fludernikovi dvorani.

ST. 15, SUBLET.—Tajnik Frank Lark, Box 182; zapisnikar Fr. Ernschich; organiz. J. H. Kerzishnik, Fr. Lark.

CLANI AT LARGE

John Repovš, Taylorville, Ill. John Petrich, Youngstown, O. Frank Klun, Chisholm, Minn. Frank Kovach, Nanticoke, Pa. Frank in Cecilia Lipar, Seward, N. Y.

Andy Obed, Homer City, Pa. Henrik Pečarič, Nanticoke, Pa. Anton Blasich, Fontana, Calif. K. in Mary Erznočnik, Red Lodge, Mont.

Paul Chosnik, Toronto, Ohio. Max Martz, Buhi, Minn.

KONFERENČNE ORGANIZACIJE J. S. Z.

ST. 1, ZAPADNA PENNSYLVANIA

Tajnik Jacob Ambrosich, Box 236, Moon Run, Pa. Org. Anton Zornik. Nadzorni odbor: Victor Vodiček in Louis Giafar.

ST. 2, OHIO.—Tajnik Joe. Franzeck, 13720 Chautauqua Ave., Cleveland, O. Organizator Anton Jančík, Cleveland.

ST. 3, KANSAS.—Tajnik Anton Sular, Box 27, Atma, Kan.

ST. 4, severna ILLINOIS in WISCONSIN.—Tajnik John Suppančič, 1129 So. 10th St., Sheboygan, Wis. Organizator Frank Novak, Milwaukee, Wis.

ST. 5, vzhodni OHIO in WEST VIRGINIA.—Tajnik Nace Zembriger, L. Box 12, Glencoe, O. Organizator Joseph Snay, Bridgeport in John Mauri, Neffs, O.

Tajnike klubov ter Konferenčne proste, da naj nam vso sprememb v odborih in naslovnih točnih sporazila, da bo imenik vedno popoln.

"NEW LEADER"

angleški socialistični tednik

izdaja v New Yorku. Naročna \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljši urejanec angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita. Naročite si ga tudi vi. Naročnina za dan sprejema "Proletarec"

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 Broad Street

Tel. 1475. JOHNSTOWN, Pa.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom. Peči v pralni stroji nača posebnost.

Tel. Irwin 2102-R 2.

Dr. John J. Zavertnik

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th St.

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

Urad na domu Crawford 8440, v uradu Crawford 2212-2213.

Uraduje od 2. do 4. pop., in 6. do 8. zvečer izvenčni sreda in nedelje.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382

Pristopajte k SLOVENSKIM NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik "PROSVETA"

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva

Izhaja vsak četrtek
izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Ju oslovanke Socialistične Zvezde

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanadu, za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00—Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpoznejše do pondeljka popoldne za pridobitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.

Established 1906

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address:

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Telephone Rockwell 2864

546

Prihajajoči konec
"grobega ajzenponarskega socializma"

V Enakopravnosti z dne 5. junija je bil pridobljen v uredniških kolonah članek "Kaj nam kaže konvencija SNPJ.", pod katerim je podpis "Član delegacije". Kdo je ta član, človek lahko ugiba, kakor vedno, če pisek ne mara, da bi se predstavljal. In tako mi ugibamo, da ga je pisal dr. Kern.

Piscu se zdijo, da je SNPJ, pod režimom "ajzenponarskega socializma" premalo narodna, in mi ga prosimo, da naj pove, katera slovenska podpora jednoti je bolj narodna, in katera je več storila za narodno probubo in kulturni napredok našega ljudstva kakor SNPJ? V odgovor lahko rabi mero v smislu proporcije, in ne velikosti posameznih organizacij.

Izmed nekaterih njegovih dognanj omenjam sledeče: Književna matica bi se dala porabiti v dobre narodne svrhe, če bi večina glavnega odbora imela smisel za slovenske ameriške potrebe.—Socialistov je bilo od početka v SNPJ, tako malo, da bi se jih lahko sezelo na prste.—Zavertniku se je posrečilo še na konvenciji v Milwaukeeju, da je dal jednoti socialistični pečat.—Zavertnik in Molek rabita Prosveto bolj za protiklerikalni boj kot za praktične socialistične svrhe.—Nasproti—je prostomiseln narodni ljudje in komunisti, niso imeli prostora v glavu.—Do waukeganske konvencije Zavertnikov režim ni imel organizirane opozicije. Večina delegatov je bila do tedaj iz vrst starih (socialističnih) agitatorjev po naseljih.—V Waukeganu se je pojavil v obliki opozicije prvi organiziran blok, sestavljen po večini iz hrvatskih komunistov, ki je štel okrog 50 članov.

Nato piše o konvenciji v Chicagu med drugim:

"Chikaški zbor je prvič po milwaukeeški konvenciji priselil na povojje narodni progresivni blok, ki sicer ni bil strogo organiziran, pač pa se je pokazal pri več vaših glasovanjih. Nekaki voditelji naprednega narodnega bloka so se izkazali Cainkar, Vogrich, dr. Kern, Somrak, Ževnik, Kobal in nekateri drugi. Zastopniki ustanovnih narodnih progresivcev so bili Potokar, Stonič, Sitter itd. M. J. Turk bi bil lahko igral večjo vlogo, če bi ne kazal toliko osebnega sovraštva napram nekaterim chikaškim socialističnim voditeljem in bi razumel principe ameriško-slovenske narodne struje, ki potrebuje sistematičnega izraza. Vendar je Turk veliko koristil, ker je s svojo odločnostjo dal drugim korajo, da so nastopili proti Zavertnikovemu rezimu."

Socialisti pod novim vodstvom Franka Zajca, urednika "Proletarca", so napravili veliko taktično napako, da so hoteli predstaviti ljudi in čitatele s tem, da so nazvali Cainkarja in njegove prijatelje komuniste. Naši ljudje končno zamerijo, če koga nepošteno napada, in govorijo neresnicu. Osebni napadi, ki so se povajavili zlasti zadnjih leta od strani Zavertnikovega rezima so dokaz, da se blizamo koncu socialistične politike v SNPJ. Kadar gre komu slabo, tedač prične napadati osebe. Da pa Zavertnikovi socialisti izgubljajo tla, so dokaz socialistični klub, ki ne le pešajo od leta do leta, ne pridobivajo mladine, še naspromno: sam Zavertnik sin je bil v odboru lokalne republikanske stranke. Člani v angleško govorečih družbah se ne zanimajo za socialistizem, saj je malo upanja, da bi socialistična stranka, kot je zdaj organizirana, kdaj prispe zopet do posebne veljave. Treba bo povsem novih zmernic in bržkone reorganizacije, da bo delavska stranka v Ameriki prisila do vpliva v javnem življenju. Prilagoditi se morala predvsem ameriškim razmeram.

Zmagal je Cainkar kot neuradni zastopnik zmernega narodne mislečega in ameriško orientiranega člana, in ne Zaje. Socialistična večina za druge odbornike je bila tako šibka, da bi ga bil morda že na čikaški konvenciji dobro organiziran narodni blok porušil.

Še par takih Pirovih zmag, pa bo konec grobega Zavertnikovega (in Zajčevega) "ajzenponarskega" socializma, ki je bil dober za kratko dobo reformacije, do svetovne vojne, ki se je pa prelevil v protivensko gibanje in blatenje vseh narodnih naprednih ljudi, ki se osebno ne strinjajo z voditelji socialističnega kluba itd. 1 v Chicagu.

"Nekaki voditelji narodnega bloka" je pravilno rečeno. Res, bili so "nekaki", in zato ne smejo zameriti, če jih je konvencija in članstvo vzel za take.

Med onimi, ki jih on steje k progresivcem, so tudi izraziti klerikalci, ki niso storili v življenju ničesar drugega kakor mislili nase ter pomagali cerkvi "po svojih močeh". O M. J. Turku priznava, da ni nič, ker ga ne steje ne k progresivcem, ne k narodnjakom, slavi pa ga, ker je imel korajo nastopiti proti Zavertnikovemu režimu. Ker je pisek gotovo pou-

cen o zgodovini SNPJ, naj bi bil še povedal, da je postavil Turka na prominentno mesto v Jednoti ravno "Zavertnikov režim" in nihče drugi.

Trditev, da so socialisti nazvali Cainkarja ter njegove prijatelje za komuniste, ne odgovarja resnici. Res je le, da so komunisti dočeli takško "prostomiselnim narodnim ljudem", računajoč, da bodo z njihovim zavezništvom dobili v glavnem odboru nekaj mandatov, ali pa organizacijo razrahali in potem metali krivdo na socialiste.

Gledate, da so socialisti nazvali Cainkarja ter njegove prijatelje za komuniste, ne odgovarja resnici. Res je le, da so komunisti dočeli takško "prostomiselnim narodnim ljudem", računajoč, da bodo z njihovim zavezništvom dobili v glavnem odboru nekaj mandatov, ali pa organizacijo razrahali in potem metali krivdo na socialiste.

Gledate, da so socialisti nazvali Cainkarja ter njegove prijatelje za komuniste, ne odgovarja resnici. Res je le, da so komunisti dočeli takško "prostomiselnim narodnim ljudem", računajoč, da bodo z njihovim zavezništvom dobili v glavnem odboru nekaj mandatov, ali pa organizacijo razrahali in potem metali krivdo na socialiste.

Gledate, da so socialisti nazvali Cainkarja ter njegove prijatelje za komuniste, ne odgovarja resnici. Res je le, da so komunisti dočeli takško "prostomiselnim narodnim ljudem", računajoč, da bodo z njihovim zavezništvom dobili v glavnem odboru nekaj mandatov, ali pa organizacijo razrahali in potem metali krivdo na socialiste.

GALERIJA DIKTATORJEV POVOJNE DOBE

Berlinski list "Kladderadatsch" je v eni svojih števk objavil to kolekcijo diktatorjev sedanje dobe, v kateri je kartonist na svoj način naglasil, da diktatorji, bili kakršnaki, sliki na oboroženi sila. Mussolini v Italiji, Kemal Paša v Turčiji, Stalin v Rusiji, De Rivera v Španiji, Pilsudski na Poljskem in Aleksander v Jugoslaviji vladajo z dekreti, eni več drugi manj, za katerimi je oborožena sila države. Opozicija je PREPOVEDANA. Kaz je postava in postava, je ukaz. Če bi bil eni sliki zastopan že madžarski diktator in albanski kralj Zog, bi bila kolekcija popolnejša. Kartonist dela na tej sliki krivico Stalinu, oziroma sovjetski diktator, kateri je dal najbolj barbarski znacaj. Poza, ki je do Stalina, bi veliko bolj odgovarjal Mussoliniju kakor njemu.

VŠČIPCI

Kaj je z B. Novakovom
"korupcijo"?

Paul Berger je "razkrival", M. J. Turk je prinašal na svitlo, Chas. Bartolovič je razgljal, Zvonko Novak je bil na solnicu, tiskarski stroji so se solzili vsled nje—a sada, konvencija je "zadevo" vrgla v koš, "Radnikov" ljudje pa so rekli na sodišču, da ne vedo, kdo je imel kaj govoril pri "Delavski Sloveniji". Lojen je bil sicer oznanjan za njenega urednika, a on je buržoaznemu sudu dokazoval, da ne zna slovensko čitati ne pišati, in kako naj bo on potem takem sposoben dokazovati korupcijo B. Novaka. Užasno, užasno!

Janez Spoznavalec.

Vsi na katoliški shod.

V Lemontu, kjer se bodo kmalu godili še večji čudeži kakor na Brezjah, bo katoliški shod. Tam se bo slavilo slavnostni jubilej nejstarejše slovenske podporne organizacije in tam bomo preklinali zapečljive socialiste. Tudi nekaj prigradivcev ter "komunistov" iz "narodnega" in "komunističnega" bloka s konvencije S. N. P. J. bo zastopan. John Pogačar.

"Nič mi ni žal."

Pred petimi leti sem pomagal udrihati po Proletarci in socialistih, kar se je dalo, pa sem mislil, da sem komunist. Ko sem na konvenciji SNPJ poslušal komuniste, ki so počeli isto kakor jaz pred 5. leti, sem še videl, kako sem bil neumen. Bivši komunist.

Kaj je značaj?

Frank Sepič, delegat iz Neffisa, O., je pred konvencijo izbral Antona Gardna, da dobro piše proti provizoričnim pravilom, ker so res zanič. Na konvenciji je bil eden onih "redkih junakov", ki so glasovali za predlagal za urednika, mu ni bilo dovoljeno. Jakob Stomich je bil prvič leta v starem krajtu; njegov najbolj velikodušen narodni čin je bil ta, da je prispeval tri sto petdeset ameriških dolarjev za novi zvon pri sv. Jakobu nekje na Belokranjskem, in enako vsoto je daroval Jolietčan Simonich. Po povratku je zelo hvalil delo ter poslovanje Zadržne banke, a pri glasovanju če naj SNPJ. še ohrani svoje zveze z njim pri izplačevanju posmrtnih dedičem v starem kraju, je glasoval z močnim "NO!". Citatelj, ti pa si sam napravi komentar. Arhivar.

Ljubljanska univerza si dala ime.

Univerza v Ljubljani se bo odslej imenovala Univerza kralja Aleksandra I. To pa ji še vseeno ne bo garancija, da obstane. Vere v svojo bodoči.

šen. Na konvenciji v Chicagu nost nima, kajti ako bi jo imelo bil v progresivnem bloku, la, ne bi iskala opore v kraljato naj se Ružica nikar ne jevskih imenih.—RK.

Vprašanje onim, ki se jih tice?

Ali mislite, da vam bo kornisto, če boste nadaljevali z vratnim blatenjem, denuncirajoči ter intrigami? Kaj pa, preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot človek konzervativnih nazorov je delal na konvenciji tako, kakor mu je velevalo njegovo preprinjava, ali preprinjava, katera pa je pač se bi malo izprashali vest, in usoglasiti s komunisti in progradi, kar ste že storili in kar ni in ne da tako dela, a Sepič je bil z bo pozabljen? Well, kako bo bil edini delegat, kateremu je dobra je dobra duša. Kot člove

SOCIALNI IDEALI

Predaval IVAN MOLEK

v klubu štev. 114 J. S. Z. v Detroitu, Michigan,
12. januarja in v klubu štev. 1 J. S. Z. v
Chicago, Illinois, dne 25. januarja 1929.

Uvod.

SOCALEN je družaben, nekaj, kar se tiče človeške družbe in človeštva v splošnem. Socialno vprašanje, o katerem vedno slišimo in čitamo, je vprašanje, kako razširiti materialno blagostanje na vse plasti človeške družbe, da izgine beda na eni in preveliko razkošje na drugi strani, skratka: odpraviti revščino s sveta. Cilj, ki ga imamo za rešitev tega vprašanja, je pa **socialni ideal**. Socialni ideal je torej utopičen ali znanstven zamislek ali načrt najsrcenejšega življenja, ki ga more pojmiti sodobni človek.

To nam mora biti jasno, da vemo, o čem govorimo, kadar govorimo o socialnih idealih.

Ideale o sreči, o izboljšanju življenja, o utopični perfektni družbi človeštva so ljudje gojili v vseh dobah zgodovine in predzgodovine. Ljudje—gotovi ljudje—niso bili nikdar zadovoljni s tem, kar so imeli in kako so živelji. Med nezadovoljnimi vseh časov je pa bila razlika. To razliko moramo poznati, če nočemo zabresti v konfuzijo in osvojiti napeno načelo, da je "vsaka nezadovoljnost dobra in potrebna". Bili so misleci in **idealisti**, ki so želeli, da se razmene življena izboljšajo v prid vseh ljudi; bili pa so spet drugi, ki so v vseh časih rohneli proti načinu življena, proti človeškim navadam, ne zato, ker so želeli vsem ljudem gmotnega blagostanja, pač pa v svoje posebne namene. Ti nezadovoljni vseh časov so **moralisti**, ki bi radi "izboljšali" le posameznika, za družbo kot celoto se pa ne brigajo. To je razlika.

V tem predavanju nas zanimajo le prvi, **socialni idealisti**, ki so sanjali o boljši organizaciji človeštva in si postavljali svoje ideale. Ti ideali so svetle točke na dolgi niti evolucije socialnega idealizma, mejniki, ki predpostavljajo socialnorevolucionarno misel in znanstvo današnje dobe. Ogledati si hočemo v glavnem vse po vrsti, kolikor nam jih je zgodovina ohranila. Potrebno je, da delavci poznamo razvoj socialnega idealizma: hrepenjenja po sreči, ki je porodilo današnje znanstveno reševanje socialnega vprašanja.

"Zlati vek."

Rekel sem že, da so gotovi ljudje vseh časov sanjali o boljšem, srečnejšem življenu. Zanimivo pa je to, da so vsi narodi, kar jih poznamo na pragu zgodovine, imeli ustna izročila o nekem "**zlatem veku**" v preteklosti.

Mnogi izmed vas—ako ne vsi—se lahko spominjate starih očancev v starih mamic v starem kraju z enakimi pripovedkami o "srečnih starih časih". Enkrat—nike ne vedel, kdaj, a bilo je nekoč—so ljudje veliko manj delali in veliko več imeli; bili so močni, pravi hrusti, dravješki, bolj pošteni in silno dobrji ljudje. Tako so nam pripovedovali. Ta ludska vera v bajni nekdanji "zlati vek" je stara že tisoče let in bila je povsod. Ako bi mogel človek korakati nazaj od roda do roda, bi našel v času, ko je po mišljenu naših očetov obstojal "zlati vek", še bolj fantastično vero v ta vek, ki je bil še bolj nazaj. Čim bolj bi se pomikal v preteklost tem bolj bi čarobni "zlati vek" bežal pred teboj nazaj in nazaj v tem. Ko bi prišel v dobo starih Grkov, bi slišal pesmi, ki so opevale "zlati vek", v katerem so se bogovi sprehabali pozemlj in pomagali ljudem, ko so živelji silni junaki, ki so premagali vse sovražnike in nasičevali ljudstvo s pečenko in vinom. In ko bi koračil še bolj nazaj med stare Babilonce in Asircem ter med ljudstva v Indiji, bi končno izvedel, da je bil ta "zlati vek" v—paradižu, kjer se je prvi človek valjal v izobilju vsega, a je vse to izgubil, ker se je na nekak čuden način pregrasil.

V resnic ni bilo nikdar nikjer nobenega "zlatega veka". Zgodovina nam kaže, da čim dalj gremo v prošlost tem slabše je bilo življene, kar se tiče komforata ljudske mase. Ljudje so si "zlati vek" izmisli, ker so se moralni z nečim tolziti. Hrepeneli so po boljem življenu in ker v svojem primitivnem mišljenu niso mogli zaključiti, da je boljše življene mogoče le od dela in napornosti njih samih v prid njihovim otrokom, je moral "zlati vek" biti nekje v preteklosti samo zato, da se spet lahko vrne. Upanje na povrnitev "zlatega veka" je bilo globoko ukorinjeno med vsemi narodi starega veka.

Rimljanski pesnik Vergil je pel, da se "srečna doba Saturna povrne in z njim pride novo in boljše človeštvo iz neba". Približno enako upanje so gojili stari Judje, ki so napovedovali Mesijo in, z njim vred srečno življene, ko bo spet paradiž na zemlji.

Razume se, da pesniki in preroki, ki so govorili o "zlatem veku" in mesišanski sreči, niso bili nobeni socialni idealisti.

Prvi idealizem te vrste se je pojavit v četrtem stoletju pred Kristom med Grki in istodobno—kar je zanimivo—na Kitajskem.

Plato.

Prvi idealist v Evropi, ki je drzno narisal prvo utopično sliko boljše in srečnejše človeške družbe, je bil grški filozof **Plato** (427-347 pr. Kr.).

—On je bil pionir. Plato je živel v času, ko je takozvana starogrška demokracija v Atenski delah velike napake. Izkorisčanje svobodnih slojev, ne samo sužnjev, je bilo grozno. Njegov učitelj, filozof Sokrat, je bil obsojen na smrt in moral je izpiti strup, češ, da je žalil bogove in zapeljavljali ljudi v korupcijo. Plato, ki je vse to videl in ker je imel dobro srce, je bil žalosten. Zato je napisal večje delo "Republike"*, v katerem je ugostiral, kako mora biti država organizirana, da bo ved zadovoljnosti in pravičnosti.

Plato je zahteval, da morajo biti na čelu družbe možje, ki so sposobni in modri, toda toliko pošteni, da ne smejo obogateti na račun ljudstva. To bi bila neka posebna kašta in člane te kaste je Plato nazval nekake "varuhove", ki bi se morali posebej vaditi za svoj posel do tridesetelega leta in potem še pet let študirati filozofijo. Da se navadijo nesebičnosti, ne bi smeli "varuh" imeti nobenega denarja in privatne lastnine. Stanovali bi v posebnih občinskih hišah in stregli ter podpirali bi jih delavci. Poleg te vrhovne kaste upraviteljev se družba razdeli še v dva razreda: vojake in delavce. Za ta dva razreda bi bila na razpolago prostovoljna šola. Plato vsekakor ni imel upanja, da bi bilo mogoče izobraziti maso ljudstva—in za njegove čase je bilo to razumljivo. Od delacev je Plato zahteval brezpogojno pokorčino napram "varuhom"—in to v njihovem lastnem interesu. Prvi princip njegove družbe je bil, da so vsi ljudje bratje in otroci materje Zemlje. Žena je enakopravna z moškim in lahko služi v armadi ali v templu kot duhovnica. To je bila velika koncesija za tisto dobo na Grškem, ko je bila žena toliko kot sužnja in sploh ni štela nič v javnosti. Zaradi te njegove zahteve je bil Plato neusmiljeno zasmehovan v atenskem teatru po komiku Aristofanu in napadan z javne govornice.

Plato se razlikuje od poznejših utopikov v tem, ker je iz svoje idealne republike izključil vsako uživanje bogastva in luksusa. Smatral je, da preveliko uživanje vodi v orglige, zato morajo vsi ljudje živeti skromno in zmerno. Pri tem pa je vedel, da gotovi ljudje si lahko nagrabijo bogastva in drugi obubožajo zato si je zamislil strogo kontrole prebivalstva in premoženja. Varuh morajo dolociti najvišjo vsoto premoženja ki ga sme posameznik imeti in če bi kdo prekoračil dolochen višino mora plačati sto odstotkov davka, torej oddati ves surplus občini. Najgornejši pa je bil Plato glede kontrole prebivalstva, ko je določil, da javna oblast izbirajo ženinom neveste in da se moški ne smejo ženiti, kadar bi hoteli in ženske morajo roditi otroke le v interesu republike. Vsak otrok, ki se narodi, mora biti preiskan po varuhih; če je fizično dober, se odda v javno otročnico v vzgojo, ako pa ni razvit, se zavrže, da umre takoj po rojstvu.

Danes, se lahko smejemo Platovi utopiji, njegovemu socialnemu idealu, ampak s tem se ne bomo posebno postavili. Pomisli moramo, da je bil Plato prvi, ki si je sploh upal zapisati kaj takega—in to v dobi, ko je vladala na svetu velika nevednost in otroška naivnost o življenu. Plato ni imel virov, na katere bi se bil opiral in v zlici temu si je zamislil novo družbo v vseh detajlih. Poskus sam je za tisto dobo občudovanja vreden.

Razume se, da Plato ni rešil socialnega vprašanja. Bil je prvi in zadnji v stari Grčiji, ki je sploh to poskušal. Drugi misleci, ki so prišli za njim, se niso brigali za socialne ideje. Bilo je mnogo takozvanih filozofov in moralistov, ki so obsojali sužnóst in bogastvo posameznikov, ali to so delali iz osebnih predsedkov in drugih nagibov.

*Dobi se jo v angleškem jeziku v knjigarni Proletarca.

(Dalje prihodnjič.)

Pisec ima posebno piko na

Jožeta Zavertnika, dosedanje

ga urednika Prosvete. Nisem

oboževalc Jožeta, niti se ni

sem vselej strinjal z njegovo

taktiko, bodisi glede urejevanja

Prosvete ali glede notranjih

zadev organizacije. Kljub temu

ne vidim v Jožetu poseb-

ljenega hudiča, kot ga vidi

"član delegacije" in tudi se mi

on in njegovo vodstvo ne vidi

zlo za SNPJ. Vsak človek ima

svoje dobre in slabe lastnosti

in tako jih ima tudi Jože Zavertnik.

Prepričan sem pa, da

kadar se bo pisala objektivna

in nepristranska zgodovina S.

N. P. J., ali pa našega naroda

v Ameriki, posebno prve, bo

zgodovinar dal Jožetu in nje-

govemu delu precešen del pro-

gram. Dobro je, ako si članstvo

SNPJ. to zapomni, ker posebno

ni bilo še človeka v zgodovini SNPJ, ki bi dal več organizaciji, ki bi bolj s srcem in dušo delal zanje, ki bi jo bolj oblikoval kot je o storil Jože Zavertnik. In ako naj bi bil on res tako ovira organizaciji, kakor je mogoče, da se je pod njenim vodstvom razvila v največjo, najnaprednejšo in zelo dobro organizacijo? Član delegacije in njegov skum na eni strani in pa boj "ajzenponarskih" socialistov na drugi strani proti ti tendenci. To je bilo tudi dovolj očitno na zadnji konven-

ci. In koliko je ta zavezniški blok naroden, s katero čednostjo ga hoče odeti naš "član delegacije"? Merilo za njih narodni čut je bilo vprašanje, ali najima jednota še v bodoče gospodarske stike z Zadržno banko v Ljubljani. Ako bi bil blok vseh blokov res vsač toliko naroden po čutu kot je bil blok "ajzenponarskih socialistov" bi bil moral biti naklonjen ti zvezji, neglede ako je za jednoto dobra ali slaba. Kljub temu, da se je sistem iskal za dobrega in praktičnega, tako za jednoto kot da dediče in za zadržno gibanje v starem kraju, ki služi interesom slovenskega delavca in kmata, je bil naš **precudni narodni blok z vsemi priveski vred 100 percentno proti nadaljevanju te gospodarske zveze s starim krajem**.

Tega ne omenjam, ker je v njem resen v svojem spisu in še lepsi, z njegovim blokom vred, kot je. Ako bi njegova ne-strankarska duša ne bila toliko strankarska, ako bi znal boljše prikriti svoje osebne in načelne mržnje, bi človek laglje veljal v njegovo iskrenost. Da hoče biti spretен v svojem argumentiranju, mu rad priznam. V svoji spremnosti apelira tudi na delavski čut čitatelja, ali obenem skuša reflektirati na Zavertnika, Zajca in Moleka in na socialistično gibanje v splošnem. Skrša biti tudi moderko pravilno, da so socialisti naredili veliko taktično napako in s tem izgubili zaupanje pri ljudeh, ko se predsednika jednote in njegove priatelje nazvali za komuniste. Jaz vsaj do danes še nisem čital v Proletarju ali kje drugje, da je Cainkar, ali da so njegovi priatelji komunisti—in če bili, ne bi bil to nikak zločin! V kolikor so se te vrste opazke slišale na konvenciji in se slišijo po konvenciji je vzrok, da bi sam kaj trpel, mu daš pa zaušnico. Ta naš blok je res prečuden "naroden" blok—je sličen organizaciji Daughters of American Revolution.

Na srečo so kemičarji v zadnjem času iznašli nekoliko jeklenih lekov, ki preprečujejo ali zdravijo zastrupljenje vsled dotike s tem pleveлом. Preprečilo, ki ga priporoča Dr. McNair od čikaškega Naslovne prirodopisnega muzeja, je petično je velo razpoloženo v juniju. Čemu tudi vi ne užijete vsake minute v načelnišem mesecu leta? Če vas želodični neredi spravljajo v slabovrazpoloženje, vzmete staro zanesljivo toniko.

TRINERJEVO GREJKO

VINO

pa boste zopet veseli in razposajeni. Odpravite vse nepotrebne snovi, povrni zdravje in appetit ter pomaga prebaviti. V vseh lekarnah. "North Industry, Ohio, 30. marca. Trinerjevo grejko vino je res to kar pravite da je. Počutim se mnogo bolje in tudi spim dobro. Jennie Hartman." Brezplačni vzorec od Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

KUPON ZA BREZPLAČNI VZOREC.

Naši delati v tistih vseh razpoloženjih vse je velo razpoloženo v juniju. Čemu tudi vi ne užijete vsake minute v načelnišem mesecu leta? Če vas želodični neredi spravljajo v slabovrazpoloženje, vzmete staro zanesljivo toniko.

PROLETAREC

Ne mislim delati vtisa, da je vseh 70 delegatov—približno toliko solidnih glasov je štel "blok vseh blokov", zavezniški, ali kakor ga že hoče imenovati—reprezentiralo ravno toliko zih duhov ali slabih ljudi, ali pa ljudi, ki nimajo nikakih zaslug v življenu jednote. Kar se tiče zadnjega je skoro vsak izmed njih več ali manj aktiven v jednoti, torej jim gre priznanje po vrednosti. Tudi ne mislim delati vtisa, da je "ajzenponarski" blok vključeval same angeljčke. Reči pa moram, da je blok vseh blokov zavzemal na zadnji konvenciji definitivno nazadnjaško stališče, kar se je pokazalo pri glasovanju o marsikaterem dobrem predlogu.

Da se nekoliko zamudim pri "blokih". Cainkarja so komunisti vseskozi, skoraj do konvencije, napadali z "žutim socialistom", "izdajalem" in podobno; posebno se je gonja od njih strani proti Cainkarju po premoženju. Varuh morajo dolociti najvišjo vsoto premoženja ki ga sme posameznik imeti in če bi kdo prekoračil dolochen višino mora plačati sto odstotkov davka, torej oddati ves surplus občini. Najgornejši pa je bil Plato glede kontrole prebivalstva in premoženja. Varuh morajo dolociti najvišjo vsoto premoženja ki ga sme posameznik imeti in če bi kdo prekoračil dolochen višino mora plačati sto odstotkov davka, torej oddati ves surplus občini. Najgornejši pa je bil Plato glede kontrole prebivalstva in premoženja. Varuh morajo dolociti najvišjo vsoto premoženja ki ga sme posameznik imeti in če bi kdo prekoračil dolochen višino mora plačati sto odstotkov davka, torej oddati ves surplus občini. Najgornejši pa je bil Plato glede kontrole prebivalstva in premoženja. Varuh morajo dolociti najvišjo vsoto premoženja ki ga sme posameznik imeti in če bi kdo prekoračil dolochen višino mora plačati sto odstotkov davka, torej oddati ves surplus občini. Najgornejši pa je bil Plato glede kontrole prebivalstva in premoženja. Varuh morajo dolociti najvišjo vsoto premoženja ki ga sme posameznik imeti in če bi kdo prekoračil dolochen višino mora plačati sto odstotkov davka, torej oddati ves surplus občini. Najgornejši pa je bil Plato glede kontrole prebivalstva in premoženja. Varuh morajo dolociti najvišjo vsoto premoženja ki ga sme posameznik imeti in če bi kdo prekoračil dolochen višino mora plačati sto odstotkov davka, torej oddati ves surplus občini. Najgornejši pa je

HANS KIRCHSTEIGER:
POD SPOVEDNIM PEČATOM

(Roman, poslovenil E. K.)

(Nadaljevanje).

"Čisto prav," je mislil, "za četrт ure sem pa lahko gotov z večerjo." Ljudje menda večinoma ne vedo, da ne končuje starci in ne začenja novi dan ob 12. uri, temveč da je izmed obeh takozvani kanonični četrт ure. Misleč, da morda ura ne gre popolnoma prav se sme še do četrт ure na eno uživati meso, če je drugi dan post, delati če je nedelja, jesti in piti, tudi če se mora biti drugi dan teč. Ali sedaj je bilo treba hiteti. V roki je imel pravila čitalnice in je mahal z njimi po zraku, kakor da je hotel zadeti kakšnega sovražnika. In njegovo v ljubezni do svete cerkve osvetljeno oko, je videlo res velikega sovražnika: Brezversko državo, ki nepremehoma tlači cerkev, pa zahteva celo, da se ji mora predlagati pravila tako svetega cerkvenega društva, kakor je politična čitalnica. A to mora biti drugade! Zadnjo kapljico krvi je pripravljen žrtvovati za cerkev, da res svojo ljubo, čisto nevesto in nedostojnega spon framazonske države. Tudi on hoče postati sveti mučenik za svobodo cerkve in naenkrat ga je bilo kar sram, da ni doživel kot urednik že niti male tiskovne tožbe po § 19. Ali odsej se hoče bojevati in trpeti kakor svetnik.

Tako kakor bi držal sovražnika cerkev že za lase, je jezno potegoval za zvonec župnika. Skoraj kakor ura strahov je bila tišina, ki je sledila čudnemu glasu. Skoraj pol minute je menda gospod Gros zaman čakal, še vedno držeč železni roč zvonca. "Povod so brezobzirni napram duhovniku." Še močnejše je potegnil in plašno je zaklical zvonec: "Odprite vendar namestniku božjemu na zemlji, najzvestejšemu sinu svete cerkve!" Prečastiti gospod urednik je hotel potegniti že tretjič za zvonec, kajti taka brezobzirnost spravi lahko človeka v jeso, če velja vsaka sekunda čakanja grizljaj večerje. A že je zaškrpal ključ v ključavnici, ne da bi bil prej slišal bližajoče se korake.

To je bilo umevno, kajti Anka, ki je sedaj odprla, je prišla bosa po kamenitem tlaku.

Trudnost jo je bila premagala, pivo jo je uspaval, pa je slišala prvo zvonenje v globokem spanju kakor iz daljave. Sele ko je zvonec drugič zapel, se je toliko zbudila, da se je spomnila na svojo današnjo dolžnost in ko je že hitela po veži proti durim, da jih odpre duhovnemu gospodu, je še v naglici ognila ruto okrog golih pleč. Niti toliko se ni zamudila, da bi bila prižgala svečo, pa je držala svečnik brez luči v roki.

Gospod Gros je hotel že izliti svojo jeso nad brezobzirnostjo, da so ga pustili čakati, ali Anka ga je prehitela s svojim skromnim opravičenjem. To ni bil glas stare godrnatve Mice. Prizgal je užigalicu in je spoznal Anko. Tedaj je prizgal svečo v njeni roki, pogled pa mu je obtičal na njeni lepi postavi. Tudi njegova jeza zaradi čakanja je sedaj odpuhnila, celo prav prijazno je lahko gledal, dočim Ankine zaspane oči niso mogle vzdržati luči, temveč so se mezikaj zopet sklenile.

"No, nikar se ne ustrašite, da sem malo čakal," je dejal pa ji je položil kakor tolažeč roko na ramo, tako da ji je zdrknila ruta na stran in so se prikazale prsi, ki jih je volnena srajca le deloma pokrivala.

"Seveda, malo pokoro že lahko storite," je dodal z blagim glasom.

"Seveda, prečastiti gospod, če mora biti."

"Ali pojdiva v kuhinjo, saj se vam prehla-de tukaj še Vaše lepe nožice" — in prav usmiljen pogled je zadel bose noge, ki jih je pokrivalo lahko spodnje krilo komaj do izpod kolen.

"Pa veste, kaj storite za pokoro?"

"Ne, prečastni."

"Pomislite: greh je treba popraviti. Ko-gar smo ujezili, ga moramo potolažiti. Ali veste, kako se stori to?"

Prišla sta v kuhinjo in še več je počivala na njegova vroča roka na njeni goli ramenih.

"Ali ste se spomnili?"

"Ne, prečastiti," je odgovorila Anka, ki se še ni toliko zdramila, da bi bila mogla jasno misliti.

"Potolazi se človeka pač z ljubeznjivostjo — no — ali uganete — ?" Polglasno se je zasmjal, ali bilo je nekaj nenatravnega, kakor prisiljenega v tem smehu. Anka ni opazila ničesar; mižala je z očmi in z duhom: — "No — takole" — in pritisnil je ustna na njeno lice, obenem pa jo je objel in stiskal njeno telo.

A kakor da je bila tista prejšnja počasnost posebno velik greh; kajti pokore ni bilo ne konca ne kraja.

Sedaj šele je opazil, da ima Anka še vedno stisnjene trepalnice, ker jo je svetloba bodla v zaspene oči; usmiljen je upihnil luč. Za večerjo je bilo itak že prepozno; bil bi velik greh, ako bi sedaj še kaj užival. Četrт ure nad dvanajsto je že odbilo.

Kar pa se je zgodilo sedaj v temi, je prepuščeno misli, da uganje brez težav. Le to bodi povedano, da je gospod Gros ves v čudu misil na župnika, ko je izpoznał da je Anka nedotaknjena devica. Tega ne bi bil pričakoval. Njegovo opravilo pri konzistoriju mu je dalo priložnost, da je dobil vpogled v marsikakšne spise, obenem pa tudi v življenje po večini župnišč. Zato je bil vrgei tudi župnika Hercoga v veliki lonec z drugimi žrtvami celibata vred. Kako je mogel živeti ta župnik poleg tako lepe cvetice, ne da

bi se nasrkal njene dišave, se mu je zdele sedaj kar nenaravno. Njemu pa je zamigila iz popka se razvijajoča lepota napol nezavestne device vsa čutila; hipoma je prepavila dolgo leto zadrževana struja vroče krvi vse jezi celibata ter se je uničevalno razilila po življenju napol spečega, napol omamljenga, doslej nedolžnega dekleta.

Bodeča bolečina je presunila Ankino telo ter jo je zdramila, da jo je hipoma prešinila zavest njenega položaja. Hotela se je braniti, ali odpor je le še povečal poželenje s silo jo objemajočega moža. In v tem je že izginila bolečina, vso kri pa ji je izpolnjevalo pretresujoče čuščvo užitka, premagala jo je taka blaženost, da je omedela. Brez volje in upora se je prepustila močnemu možu. Celibat je imel novo žrtev.

XIX.

O vsem, kar se je zgodilo zadnjo noč v gospojinskem župnišču, ni vedelo solnce nicesar. Saj je spalo za to vse tako trdno kakor je spal gori gospod župnik, dočim se je izpod njega že kopalo grob za srečo njegovega življenja.

Ako bi bilo solnce kaj vedelo, gotovo ne bi bilo obilo cele doline z rožastim svitom na vse zgodaj, še preden je prišlo izza gor. Prav gotovo pa ne bi bilo poslalo toliko svetlobe in jutranje dišave skozi odprto okno, izzakaterje je župnik ravnokar pozdravljal mladi dan.

Zunaj na hruški je že žgoleval ščinkovec in s planinske senožeti je bilo ališati vriškanje pridnih koncov, ki so hoteli končati delo, preden se vleže vroči dan s svojim žgancem žarom po dolini.

In rožnosvež, kakor mlado jutro, je bilo tudi župnikovo duševno razpoloženje. Dan bo pač vroč, zato pa pride danes zadnji del žetve pod streho in še letos bo lahko odpalčil dober del dolga hranilnici.

Se bolj pa ga je razveselilo dvoje pisem, ležečih na pisalni mizi. Prvo je obsegalo slavnostni vspored za otvoritev prometa na novi lokalni železnici, vodeči mimo Gospojne. Njegov trud za blagor občine je končno dosegel pričakovani uspeh; kot načelnik železniškega odbora doživi pri prvi vožnji, torej ta teden, enega najarečnejših dni svojega življenja.

Drugo pismo, ki je prišlo tudi snoči, mu je bilo še ljubše. Bilo je od gospoda prelata iz simbaškega samostana. Gospod prelat je bil mlajši od njega, ali doma sta bila oba iz ene občine. Sam je bil svoj čas poučeval malega dečka, sina ubogega krojača; po najboljših močeh je bil podpiral mladega dijaka in občas počitnic je bila v hiši župnikovega očeta tudi zanj vedno pogrnjena miza. Gospojinskemu župniku se je imel torej zahvaliti za študij in za poklic. Sedanji gospod prelat pa je bil zato tudi od srca hvalezen. Ko mu je župnik pismeno potožil, da nima kaplana za obširno duševrno opravilo, mu je prelat obljubil, da mu pošlje patra iz samostana. Saj je bil samostan prepol duhovnikov, ki niso imeli drugega opravka, nego da so peli na koru in jedli v refektoriju.

Tam na mizi je ležalo prelatovo ljubezniško pismo, ki mu je napovedovalo prihod novega pomožnega duhovnika; počakati je bilo treba le še, da mu podeli prečastni škofski ordinariat jurisdikcijo.

Ce pa pride novi pomožni duhovnik iz samostana, bode prečastni redaktor nepotreben in so se prikazale prsi, ki jih je volnena srajca le deloma pokrivala.

Ni čudo, da je bilo to jutro župniku nad vse prijetno. Vseobi mu ni bilo več obstanke; oblek je duhovniško obleklo, vzel je molitvenik pod roko in hotel je editi na vrt. Saj se moli v lepi božji naravi vse bolj pobobožno, če se lahko semtretja pogleda nad knjigo po krasotah prirode.

Že je bil župnik pri vratih, ko je zaslišal trkanje. Začudil se je nad tako zgodnjim obiskom. "Naprej!" je zaklical in radovedno je gledal na vrata.

S pobešenimi pogledi, kakor ubog grešnik, je vstopil župnikov gost, prečastiti gospod redaktor.

Kaj neki hoče, da je že tako zgodaj ponku? Sicer spi še, ko je župnik že po več ur molil in študiral. Kakšno nesrečno poročilo prinaša? Nekaj nesrečnega mora biti, to je izpoznał župnik po mračnem pogledu in po izpačenem obrazu.

"Prečastiti, prosim za sveto izpoved, je dejal gospod Gros, ne da bi odvrnil oči od tal.

Pri teh besedah se je čutil duhovnik zopet duhovnika, samo duhovnika.

Slastni jutranji zrak, svetlo letno jutro rožnosvež vrt je bil pozabilen. Svetle izpovedi ni smel duhovnik odreči nikomur.

"Pridite z menoj v cerkev!"

"Ne, ne v cerkev, prosim takoj kar tukaj."

Župnik je snel s klečala modro štolo, obesil si jo je čez ramo in zopet je sedel na stol. Težko je padel gospod Gros na trdih tleh na kolena, tako da so pokale deske.

(Dalje prihodnjic...)

Papagaj pravi

Jaz sem farmar in najrajsje berem farmarski mesečnik, ker piše samo za nas. "Proletarec" se briga le za delavce, mi pa moramo gledati zase. Ce pa bom mogel, bom na ročil tudi "Proletarca".

Moji vtisi s konvencije v Chicagu

Piše BIVŠI DELEGAT.

Eni so bili poznani in so bili sprejeti z rokovanjem ter predstavljanjem vsekrižem. Manj znani ter neznani so si pomagali kakor si je kdo mogel. Končno, v soboto pred konvencijo so nam naznali, da so odprli "našo baro". To smo bili zgornji! Kršen dunaj, kako so eni argumentirali! Vsi bloki so bili zastopani. "Fantje, mi delegatje nočemo blokov," je skoraj razjarjeno govoril neki delegat, ali prišel je nekdo od strani, ki je to slišal, ne vem, ali je bil hišnik ali kdo, pa je rekel: "To Zajcu povejte, on dela bloke, on ima blok." — "Ce ga ima, bo pa on šival. Mi smo prišli zastopati jednotne, ne bloke." Dobili smo ga na mizo nekaj steklenic, in pa sifon za prilivanje, ali kdo bi sedel! K bari, tam je lepo drejan in zelo zanimivo. Tisto popoldne in zvečer je bila zame šola, kajti izvedel sem več kot potem skoraj vse dneve konvencije sku-paj.

(Dalje prihodnjic...)

Težkoče deklet

Določbe, ki odrejajo ženskam dolgot kril, dobivajo med njim nepriznaten odmev.

Na Ogrskem, v Italiji, na Irskem in lokalizirane tudi drugi izdajajo civilne in verske oblasti stroge odredbe, katere določajo, kako dolga smejo biti ženske krila, in v koliko smojo rabiti kosmetike ali si striči lase. Dne 9. junija se je na to dolžnost spomnil tudi župan glavnega mesta Jugoslavije, ki je odredil, da morajo klerkinje v mestni službi imeti krila vsaj tako dolga, da jim bodo pokrivala kolena, kosmetični pripomočki za obrazno uporabo (barvila za lica in ustnice) pa so jim popolnoma pre-povedana.

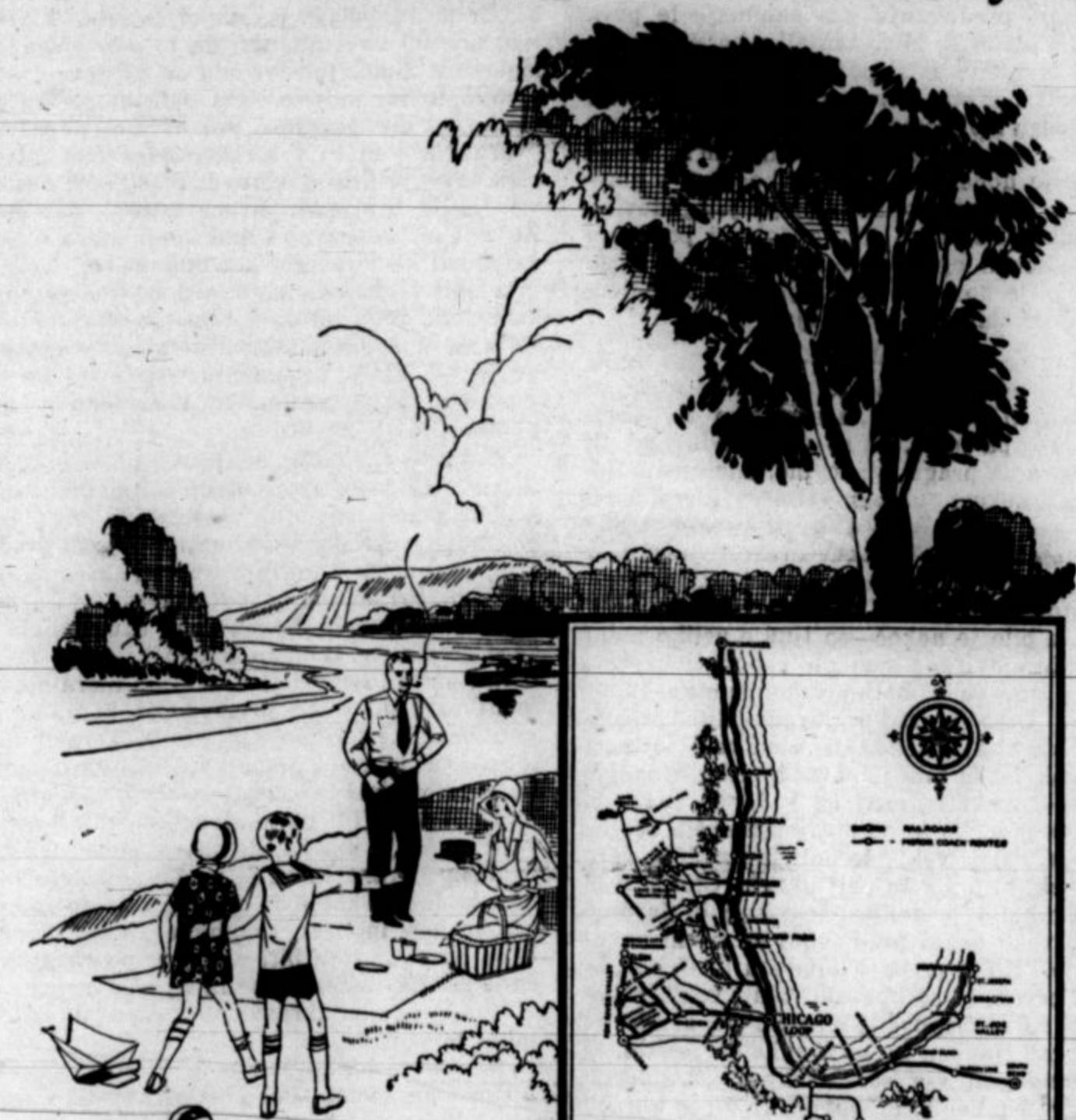
Deklet so se vsled te naredbe zelo razhudile ter so izjavile, da samo ljudje slabih misli videjo greh v ženskih kolentih. Kar se tiče obraznega lišpanja, pravijo beogradski dekleti, da je sedaj v običaju po vsem civiliziranem svetu, in čemu se ne bi tudi Beograd pristeval k zmagi njen predsednik Victor L. Berger.

Zelo stroge odredbe v tem oziroma so bile izdane že pred letom in več na Ogrskem ter v Italiji, papež ter nekateri njegovi kardinali pa neprestano svarje pred grehom, ki ga po mišljenu teh svetih mož modernizirane ženske preveč očitno oznanujejo. Fajmoštri in kaplani v hribovskih vaseh celo pripovedujejo, da pridejo vsled toliko ženske drznosti velike šibe božje, ali ženski svet se ne zmeni veliko za pridige in prevedi ter si kleše pot iz goščave predsednikov in dvojne mere kakor najboljše zna in more.

PODPORA AMERIŠKIH SO-CIALISTOV DELAVSKI STRANKI.

V prošli volini kampanji v Angliji, ko je delavska stranka nujno rabila gmotno pomoč, so ji ameriški socialisti poslali okrog \$5,000, kapitalistični listi v Angliji pa so iz tega kovali kapital, češ, da dobiva delavska stranka podporo ameriških boljševikov. Laži to pot niso izvedeli. V imenu socialistov je delavški sodružec čestil na zmagi njen predsednik Victor L. Berger.

Doba izletov in piknikov v Forest Preserves je tu

Peljite se hitro in udobno
z interurban električno železnico

PRIPRAVITE si košaro z jedili in se peljite ven za dan na oddih v krasne gozdove čikaške okolice — v Forest preserves. Imate stotine akrov krasnega gozda, potokov in jezera — vse to le nekaj minut od vašega doma z brzovlaki interurban električne železnice. Izognite se šumu in gneči na cestah. Hitrost vlakov na severno, vzhodno in zapadno stran — 70 milij na ura tja — 70 milij ob povratku. Na mestu ste zgodaj in ostane kolikor dolgo se vam poljubi. Pogosti vlaki ob povratku na razpolago.

Za vožnji red, cene, in vse druge informacije na vseh treh progah poklicite RANDOLPH 8200

Consolidated Ticket Office: Outing and Recreation Bureau, 72 W. Adams St., Randolph 8200. Prosta pojasnila o krajih primernih za izlete, peš-hojo, in druge zabavne in poučne svrhe v okrožju čikaškega ozemlja.

SOUTH SHORE LINE **NORTH SHORE LINE** **CHICAGO AURORA ELGIN RAILROAD**

"ZADRUŽNA BANKA V LUBLJANI"

JUGOSLAVIJA, EVROPA

V LASTNI HIŠI, MIKOŠIČEVA CESTA 13. BLIZU GLAVNEGO KOLODVORA, SE PRIPOROČA VSEM ROJAKOM V AMERIKI ZA VSE GOSPODARSKE POSLE, ZLASTI:

- 1.) sprejemna denar na čuvanje kot vloge na hranilne knjižice ali tekoči račun, proti najboljšemu obnovjanju.
- 2.) posreduje najcenejšo dostavo denarnih pošiljk iz Amerike v domovino in obratno.
- 3.) posreduje v vseh gospodarskih in finančnih zadevah hitro in po cenai.</li

The U. S. Tories and the New Tariff Bill

By Joseph W. Sharts

The Tories continue their merry war of conquest in the United States. Anyone who imagines that the War of Independence exterminated them in the 18th Century, or that they have merely captured the D. A. R. and Massachusetts since, has missed a most significant move. They have slipped into the new Tariff Bill a joker in the form of an amendment to Section 305.

By this amendment every customs officer is constituted a censor of literature and morals. He is clothed with authority to confiscate any and all printed matter or drawings

"containing any matter advocating or urging treason, insurrection, or forcible resistance to any law of the United States, or containing any threat to take the life of or inflict bodily harm upon the President."

And lest he grow slack in zeal to exterminate the pest any indulgence granted by him is to be punished by a fine up to \$5,000.00 and imprisonment up to 10 years.

As the customs officer is condemned to decide what reading matter shall be quarantined from the people of the United States, under penalty if he makes a wrong decision, he faces a ticklish situation. For example, suppose he finds among imports a Bible with the story of Moses killing the Egyptian, or David's insurrection against Saul or Jehu's revolt, or John the Baptist's denunciation of Herod?

Suppose he finds a copy of Shakespeare's plays with a hero named Brutus who assassinated the established ruler?

Suppose he picks up any standard History of England and discovers it contains an account of the Puritan Rebellion, the beheading of King Charles, and the splendid and memorable deeds of Cromwell and the other regicides so closely identified in kinship and political views with our own Pilgrim Fathers?

Suppose he picks up a similar History of France and finds there how the French people pulled down the Bastille (the key of which hangs gloriously displayed at Mount Vernon) and guillotined their established monarch King Louis — to the applause of their "radical" American sympathizers, Jefferson, Madison, Monroe, etc., who organized the Democratic Party out of secret societies formed here in imitation of the Jacobin Club of Paris?

Suppose somebody should import

Pesmi, poezije, igre.
Angleške knjige socijalne in znanstvene vsebine.

ROMANI, POVESTI, ČRTICE IN OPISI.

Albrecht Ivan. Srce, novele, vez. 50

Album slovenskih književnikov

(urodil dr. Janko Štebinger), vsebuje opise in slike slov. književnikov od Trubarja dalje. Fina vezba. 5.00

Andrejev Leonid: Plat zvona, ne gle, vez. 45

Povesti o sodnih obesilih, posvečena L. N. Tolstemu, vez. 50

Archiev H. Sanin vez. 1.50

Azov Vladimir in Taffi: Humoristične, groteske in satire, brošira. 60

Barbusse H.: Ogenj, dnevnički deštine, povest iz svetovne vojne, vez. 1.25

Bog iz teme: (ruski pisatelji) broš. \$1, vezana. 1.25

Bohinjec P.: Svetobor, povest iz konca enajstega stoletja, broš. 50

Bulwer L. E.: Posledni dnevi Pompejev, I. in II. del, broš. 1.50

Burroughs Edgar R.: Tarzan, sin opice, vez. 1.00

Tarzan v svet, vezana. 1.00

Tarzanove živali, vezana. 1.00

Tarzanov sin, vezana. 1.00

Tarzanova mladost v džungli, vezana. 1.00

(vseh pet knjig \$4.50)

Calco L.: Cerkvene misi, povest iz sedanjosti, broš. 75

Cankar Ivan: Podobe iz sanj, vezana. 75

Moje življenje, vez. 85

Cankar Ivan: Zbrani spisi:

I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjeti, vezana. 2.00

II. zvezek: Črtice in povest ter Kritični in polemični spisi, vezana. 2.00

III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor, Črtice ter Kritični in polemični spisi, vezana. 2.00

IV. zvezek: Knjiga za lahko-miselnice ljudi in Tuji, vez. 2.00

V. zvezek: Kralj na Betajnovi, Na klanec in Črtice, vezana. 2.00

VI. zvezek: Ob zori, Živiljenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vezana. 2.00

VII. zvezek: Mimo živiljenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana. 2.00

VIII. zvezek: 7 knjig skupaj. 13.00

Cankar Izidor: Obiski pri slovenskih pisateljih in umetnikih, vez. 1.25

S poti potopisne črtice, broš. 75

Cankarjev zbornik, vez. 1.00

Cehov Anton P.: Sosedje: druge-novale, broš. 50

Chesterton G. K.: Četrtek, fantastični roman, broš. 50

Chocholoušek P.: Jug, zgodovinski roman, 616 strani, broš. 75c. vez. 1.00

Cigler Janez: Deteljica ali Živiljenje treh kranjskih bratov francoskih vojakov, broš. 45

Coloma Louis: Boy, roman, vez. 40

Coloma-Poljanec: Kraljen mučenica, zgodovinski roman, broširana. 75

Concourt Ed. De.: Dekle Eliza, roman, broš. 50

Dickens Charles: Božična pesem v prozi, broš. 50

Dolenec Hinko dr.: Zbrani spisi, broširana. 50

Dostoevski F. M.: Besi: roman v dveh delih, 758 strani, vezana. 2.50

Idijot, I., II., III. in IV. del vsak 90c., vsi skupaj. 3.50

Zapiski iz mitvega doma, I. in II. del, vez. 2.25

Zločin in kazen, roman v dveh delih, vez. 2.00

Bele noči—Mali junak, povesti, broš. 50

Iralec, iz spominov mladeniča, roman, broš. 75

Dumas Aleksander: Vitez iz rdeče hiše roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broš. 75, vez. 1.00

Elizabeta, hči sibirskoga jetnika. 25

Erijevec Fran: Povesti, vez. 50

Feigel Daniel: Bacili in bacilke, humoreske, broširana. 45

Domači živali, vez. 45

Po strani klubok, humoreske, broš. 75

Pol litra vipavca, vez. 50

Tlak za fronto, broš. 50

Federer Henrik: Patria, povest iz irske junačke dobe, broš. 35

Federer-Poljanec: Sisto in Sesto, povest iz Aruzevec, broš. 35

Finžgar F. S.: iz modernega sveča, roman, vez. 1.50

Finžgar F. S.: Zbrani spisi, vsebina IV. zv.: Dekla Ančka in Srečalna stva se, vez. 1.00

V. zvezek: Boji, Kronika gosp. Urbana in Golobova njiva, vez. 1.25

VI. zvezek: Sama, Kakor Pešikan, Boltekar, Naš vsakdanji kruh in Tri črne žene, vez. \$1.50, vse tri knjige skupaj. 3.50

Flaubert G.: Tri povesti, broš. 65

France Anatole: Kuhinja pri kraljici gosji nožici, broš. 75c., vezana. 1.00

Pingvinčki stok, vez. 1.00

Gogolj N.: Taras Buliba, povest, broš. 50c., vez. 75

Golar Cvetko: Prelepa Vasiljica in druge ruske pravilice, broš. 40

Gorkij Maksim: Deveti januar, črtica iz ruske revolucije 1905, broš. 25

Povesti, 210 strani, broš. 75

Green A. K.: Za milijoni, roman, broš. 65

Hamsun Knut: Glad, roman, broširana. 75

Hajsek J.: Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni, vezana. 1.50

Jaklič Franc: Ljudske povesti, broširana. 50

Jelovšek Ernestina: Spomini na Prešern, broš. 65

Jirasek Alojz: Filozofska zgodba, vezana. 50

Jubilejnibornik. Ob petdesetletnici Otona Župančiča, fina vezba. 1.50

Jurčič Josip: Zbrani spisi (nova izdaja, fina vezba):

I. zvezek: Pesmi, Narodne pravilice in pripovedke, Spomini na deda, Prazna vira, Ubovočna v bogastvu, Jesenska noč med slov. polhariji, vezana. 1.50

II. zvezek: Spomini starega Slovencev, Tihobrata, Juri Kobilja, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev in Grad Rojnjine. 1.50

III. zvezek: Kloštrški žolnir in Deseti brat. 1.50

IV. zvezek: Golida, Hči mestnega sodnika, Nemški valpot, Dva Brata, Božidar Tirtelj, Kozlovška sodba v Višnji gori, Črtca iz življenja političnega agitatorja, Sin kmečkega cesarja in Sosem in. 2.00

V. zvezek: Lipe, Pipa tobaka, Moč in pravica, Županovanje v Globokem dolu, v rojini krajini, Telečja pečenka, Ivan Erazem Tattenbach, Bela ruta, Bel denar, Na Kolpšku ustju in Doktor Zober, \$2.50. Vseh 5 knjig skupaj. 8.00

Kellermann B.: Predor, socialen roman, broš. 75

Kersnik Janko. Zbrani spisi, broširani. 75

I. zvezek: Agitator. 75

II. zvezek: Lutrski ljudje, Testament. 85

III. zvezek: Rođin Vrjanko, Jara gospoda in Očetov greh. 1.25

IV. zvezek: Gospod Janez, Kmetke slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo. 1.25

V. zvezek: Pesmi, Berite novice, Kritike, Komentari. 1.50

VI. zvezek: Njegovo delo in doba, I. seštek: Leta maledosti in učenja, II. in III. seštek: Novelist in Politik, \$2.50, vseh šest knjig skupaj. 7.00

Kmet Marija: Bilke, povesti in črtice, broš. 45

Koder Anton: Marjetica, idila, broširana. 65

Keller G.: Don Corea, roman, broširana. 25

K. S. Požigalec, povest, broš. 25

Kuhar Lovro: Povesti, broš. 50

Kveder Zofka: Iz naših krajev, povesti, vez. 80

Lah Ivan: Uporniki, povest iz kmečkih punktov, vez. 75

Lermontov M. J.: Junak našega časa, povest, broš. 75

Levitov Vladimir: Osobjenci, povesti, broš. 75

Višnjeva repatica, satiričen roman v dveh delih, broš. 2.00

London Jack: Roman tret srč, vez. 1.30

Železna peta, socialen roman v dveh delih, broš. 1.00

Machar J. S.: Konfesije literata, zbirka spisov, vez. 65

Majar H.: Srečolovec, povest, broširana. 35

Cvetle, Šopek pravilje za stare in mlade, broš. 20

Malograjski Fr.: Za srčo, povest, broš. 40

Maselj Fran-Podlimbarski: Zbrani spisi, fina vezba. 50

Zabavna knjižica: Vsebina: Zločin i. Mađar, Mojster Roba in Mladih zanikanje lastni životopisi, vez. 85

Valentin Vodaik: Zbrani spisi, broširana. 40

Valentin Vodaik: Zbrani spisi, broširana. 35

Praktični socializem, broš. 75

V. zvezek: Bajke in povesti o alkoholih, broš. \$1, vez. 85

